

الخامس المسند وهو القدر
 السادس المسند وهو القدر
 يذكر البعض وهذا قد يكون
 ختمت كرسى ممدوح
 في هذا الكتاب
 بنده استاذت
 ناصر دوتن در بيان
 بهر جهت با توفيق صاحب
 و اوستحق را بقتضای
 بنامچه در سطر
 زود

شماره ثبت کتاب ۹۳۹۰۲

کتابخانه مجلس شورای ملی

موضوع: تاریخ و جغرافیه

مؤلف: محمود درویش

شماره ثبت کتاب: ۱۸/۱۷

۲۷

علی فهرست شده
 ۱۸
 تاریخ ثبت: ۱۳۰۲

اللحم انى شك بيسمك لكنون المحزون الطرطط به المبارك وسماك
العظيم وسلطتك القديم ان فصل على محمد وآل محمد يا ويا العظايا مطلقا
يا كفا القابضه كفا اسكان فصل على محمد وآل محمد وان تعشق رقت النار
وتخرج من الدنيا امن وتدخل الجنة سالما وان تجعل دعاء قوله فلما كان او ط
بجيا وافق صلوات الله على الغيوب به فاداموا من يد امر الخبيات
فما علم رسول الله وامر ان اعلم الحسن والحسين واد صلوا اليه فصل
عنه مرات سبنا همد العظيم وبقوله لا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم

منه الى همدت هو
الصفى عم قال لما اراد ان
بالعشر وكان ابي رافع
الخطايا والذنوب وصرف
وجلال لا تملك احد في
كل يوم بسبحه في كل
الكتاب وسبحه في كل
منه الى همدت هو
الصفى عم قال لما اراد ان
بالعشر وكان ابي رافع
الخطايا والذنوب وصرف
وجلال لا تملك احد في
كل يوم بسبحه في كل
الكتاب وسبحه في كل

ان رسول الله قال لا يحق ان
والا يسمي وضع بعض
فقال يقول اعلم اذا فرغ
والله اكبر والحمد لله
والكل تسع ومئة السورة البقرة
ان رسول الله قال لا يحق ان
والا يسمي وضع بعض
فقال يقول اعلم اذا فرغ
والله اكبر والحمد لله
والكل تسع ومئة السورة البقرة

شلال امير المؤمنين عم عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم قال لا تحزنوا ولا تحزنوا
احروف ومعرفه الوقوف الجوزية بحمد الرازيان بالبركة بحمد الله

ابو عمرو
عنه مشايخ منهم جابر وسعيد بن جبيرة له آية راويان احمد هما
الدور والرد وموضع بغداد والآخر ابو حبيب وسوس
موضع بالهواز وروايتها عنه بالاسناد لانها قراءتها على النبي
واليزيد قراءتها برعمه و**الطاه** رضي الله عنهما و**الياء** رضي الله

ابن عامر
الكافي رضي الله عنه بن عامر وهو مشايخ منهم ابو
الدرداء صاحب الغرصة وله آية راويان احمد هما مشايخ
بنه عامر بن نصر السلمي والآخر عبد الله بن احمد بن بشر بن فوكان
وما نقل القراءه عنه بالاسناد لانها اخذت القراءه عن النبي
نيم التيمر وهو قراءتها بنه جابر التماري وهو قراءتها

عاصم
عاصم **واللام** للاول **والميم** للثاني **والنون** من الحامد بن الجوزي
وهو قراءه القرآن على ابي عبد الرحمن عبد الله بن جبيب
داوود بن عبد الرحمن قراءتها امير المؤمنين عليه الصلوة والسلام قائل
قراءه عثمان بن عفان وله آية راويان احمد هما شعبة بن

عياش بن الاسد ثم وقد شتمه بكنيته وكنيته ابو بكر والآخر حفص
بنه سليمان البرازي وما قد اخذ القراءه منه غيره واسم
والصا للاول **والنون** للثاني **واللام** للثالث بنه جبيب الزيات وهو
ولم عن مشايخ منهم الامام جعفر الصادق بن محمد بن ابي عبد الله
احد ما خلفه به مشايخ البرازي والآخر ابو عبد الله حله بنه شاذان
القراءة عن سليمان وهو قراءتها

Handwritten marginal notes in Arabic script, including the number 7 at the top left and various smaller text fragments.

فصل في بيان مخارج الحروف

وقد اختلفت رايه بعض العلماء في ترتيب اليائين واللام

للمخارج في ثمان مراتب: تفصيلها حلقية لهوية: شجرية

طبيعية اسلية: كقوية زرقية شفوية لا حلقية

فهر الهنق والهاء والالف والعين والحاء والكاو

ولا الهوية في الحروف والكاف ولا الشجرية في الحروف

والجيم والياء والصادك والظير خلافا وعدة من الشجرية

راس خليل بن احمد ولا عند الجمهورها شجرية منصرف من

التمثيل الاول ويسمون الصادك شجرية لا سبطية اللسان

حالة التلفظ بها لا الاضراس وشجرية منصرف من

فهر الطاء والذال والباء وانما سميت بهما لانها منقطع

العلم وهو سقن العلم ومخروف اللك واصول الشيايا العليا

ولا الايلية فيهر الصادك والراء والسين والاسك مستدق

طرف اللك وانما سميت لان كل واحد منها يخرج

طرف

مخارج الحروف في ثمان مراتب...
العلم وهو سقن العلم ومخروف اللك واصول الشيايا العليا...
الاسك مستدق طرف اللك وانما سميت لان كل واحد منها يخرج طرف

فهر الصادك والراء والسين والاسك مستدق

طرف اللك وانما سميت لان كل واحد منها يخرج طرف

وانما سميت بهما لان كل واحد منها يخرج طرف

واطراف الشيايا العليا ويقال لها الهوية والذمير العلم الذي

فراصول الاسنان ولا الذوقية فاللام والراء والنون

والذوق حقة اللك لانها يخرج من بين الشيايا وطرف اللك

ولا الشفوية فيهر الفاء والباء واليم والواو وانما سميت

بهما لان اسمها مدخل والتلفظ بها اذ الفاء من باطن الشفة

السفلى واطراف الشيايا العليا ولا الباء واليم والواو

فكل واحد منها يخرج من بين الشيين لكن والواو

ليس حرف مد لا بد من تلاق الشيين بخلاف ما هو حرف مد

وتسمى هو ائية لانه يحصل من الهواء الذي يخرج من بين

الشفيين لكن والواو الذي ليس حرف مد لا بد من تلاق

الشفيين بخلاف ما هو حرف مد وليس من غير ملاقاه بهما

توق فيهر اذوق

اصفها اذوق ورسن واصورت ايت

بغير اية صغرى فقه فيهر خلافا عن ايت ايت ايت

عند ايتهم مع خلافا عنهم

فهر الصادك والراء والسين والاسك مستدق
طرف اللك وانما سميت لان كل واحد منها يخرج طرف
وانما سميت بهما لان كل واحد منها يخرج طرف
واطراف الشيايا العليا ويقال لها الهوية والذمير العلم الذي
فراصول الاسنان ولا الذوقية فاللام والراء والنون
والذوق حقة اللك لانها يخرج من بين الشيايا وطرف اللك
ولا الشفوية فيهر الفاء والباء واليم والواو وانما سميت
بهما لان اسمها مدخل والتلفظ بها اذ الفاء من باطن الشفة
السفلى واطراف الشيايا العليا ولا الباء واليم والواو
فكل واحد منها يخرج من بين الشيين لكن والواو
ليس حرف مد لا بد من تلاق الشيين بخلاف ما هو حرف مد
وتسمى هو ائية لانه يحصل من الهواء الذي يخرج من بين
الشفيين لكن والواو الذي ليس حرف مد لا بد من تلاق
الشفيين بخلاف ما هو حرف مد وليس من غير ملاقاه بهما
توق فيهر اذوق
اصفها اذوق ورسن واصورت ايت
بغير اية صغرى فقه فيهر خلافا عن ايت ايت ايت
عند ايتهم مع خلافا عنهم

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا
 محمد خير البرية **محمد بن عبد الله الطاهر بن عبد
 جعفر** كويداقل عمه الله وايجهم الى عمه **عبد
 عا والدين على القدر العار الا ستر اباي كز
 لبارت واصل صاحب بيت من فرج وپدا اولاد وپدا
 كه بعد از معرفت الله افضل عبادت نماز است
 وآن در دست نمیشود وكونخواندن تسبیح آن
 الالبعد از معرفت محراب و صفات و قوت خود بی
 اعد**

السلام

رس کز در بیان محراب هر دو وقت بعد از نماز
 و اخلاص است قرآنی عشره فایده و اخلاص بر توفیق
 و در روز و فصل و خاتمه **نعمه** در بیان فضیلت
 تلاوت بیان بیک الله تسبیح که قرآن نازل
 شد با فیه سعادت است آن تسبیح است چنانچه
 با تسبیح که رعایت کند فواید اخلاص و عبادت
 مراعات میکند که با قرآن بیخبر عبادت خوانده اند
 و حال آنکه در آن تسبیح عبادت تسبیح او نمیشود
 خواندند بلکه در آن تسبیح قرآنی و خوانند

قرآن اول است از خواندن او راه در هر صفت است
که بناست که قرآن خواننده در آن صفت کند و نیز
صفت است این که خواننده قرآن را با جان و دل
مرد و کنایه کارنده در آن است زیرا صفت میکند
و حق است امر نموده و گفته **و قرآن کریم**
و از این مؤمنان صلوات الله علیه بر سیدنا
ترسل فرمود که **القرآن** تجویب الوجود و صفت
الوقوف یعنی تجویب هر دو اول در آن حروف است
از فتح او با صفات است و عرضی حیا که گوید

خواننده است آنکه کلمات از تنه در تلفظ ظاهر و باطن
آوردن تجویبی عمل کرده باشد و اصابت هر کس که
خواننده است که رعایت کند قواعد تجویبی در وقت
او عاصی و آنم است اگر قادر بر تعلم باشد اگر نه
کنند با کسی که این علم را نداند بنام تجویب است که
لا تکلف الله نفسا الا وظرفها و در حیا که در وقت
که قرآن قسداً در روز قیامت شفیع او خواهد بود
چنانکه از حضرت رسول صلوات الله علیه و آله و سلم است
که فرموده که تجویب است و آنرا که قرآن در روز قیامت شفیع است

حاکم کونین از حسیب است با آنچه بر او است
 اینج و ندا نهیهای بجز آن مخج ضاد نقطه است
 همس از سهیلوی یا نیست آن مخج لام است
 بر او نیست از پنج ندا همای بالا همس سر زبا
 نزد مخج لام و آن مخج نونست یا آنچه بر او
 از پنج ندا همای بالا همس سر زباست بعد از
 مخ نون یا دیگر فاصله با آنچه مخ نونست از پنج
 ندا همای بالا و آن مخج رای بی نقطه است
 باز همس سر زباست یا مخ دو و ندان سر زبا

ض

د

ن

ر

و آن مخج طای بی نقطه است ال بی نقطه است
 و تا نشانه دو از همس سر زباست یا سر دو و ندان
 پیش ز برین آن مخج سین نقطه است و صافی نقطه
 و نقطه دار همس سر زباست یا سر دو و ندان
 پیش لا و آن مخج ذال و ظ و محمیدین و تا نیست
 چهار همس سر دو و ندان پیش لا است یا همای
 برین و آن مخج فاست باز همس سر زباست
 و آن مخج و او بی صفت و با دو موصل همس سر زباست
 دو همس سر دو و نیم از سر دو و دو و او بی صفت همس سر زباست
 دو با از سر دو و نیم از سر دو و دو و او بی صفت همس سر زباست

ط د ت

س ص ز

ذ ظ ث

ف
 بود باز تر سر هم اجتر
 و تا در او و کسب هم
 صحران لها
 ق غیر هر ب مر

باز همس سر زباست یا مخ دو و ندان سر زبا
 دو با از سر دو و نیم از سر دو و دو و او بی صفت همس سر زباست
 دو با از سر دو و نیم از سر دو و دو و او بی صفت همس سر زباست
 دو با از سر دو و نیم از سر دو و دو و او بی صفت همس سر زباست

شدید و ۴۹
حروف مابین از حروف

طریح موصوفت میان شدت و رخاوت و غیره

کلمات **موصوفت** موصوفت استعلا

و غیر آنکه هفت حرف موصوفت استعلا

و معنی استعلا طلوع بلند می کرده است

بزرگداشت است و معنی اطلاق موصوفت

و معنی اطلاق گناه است **موصوفت** مطبوعه

باطفاق و غیر این چهار حرف موصوفت استعلا

و حرف **موصوفت** لقبه و باقی حرف

حروف قلقله

در بیان موصوفت میان شدت و رخاوت و غیره

در بیان موصوفت میان شدت و رخاوت و غیره

در بیان موصوفت میان شدت و رخاوت و غیره

در بیان موصوفت میان شدت و رخاوت و غیره

در بیان موصوفت میان شدت و رخاوت و غیره

در بیان موصوفت میان شدت و رخاوت و غیره

در بیان موصوفت میان شدت و رخاوت و غیره

در بیان موصوفت میان شدت و رخاوت و غیره

در بیان موصوفت میان شدت و رخاوت و غیره

در بیان موصوفت میان شدت و رخاوت و غیره

در بیان موصوفت میان شدت و رخاوت و غیره

در بیان موصوفت میان شدت و رخاوت و غیره

در بیان موصوفت میان شدت و رخاوت و غیره

در بیان موصوفت میان شدت و رخاوت و غیره

در بیان موصوفت میان شدت و رخاوت و غیره

در بیان موصوفت میان شدت و رخاوت و غیره

در بیان موصوفت میان شدت و رخاوت و غیره

در بیان موصوفت میان شدت و رخاوت و غیره

در بیان موصوفت میان شدت و رخاوت و غیره

در بیان موصوفت میان شدت و رخاوت و غیره

ایضا تفسیر این کلمات کسوس و کسوس و کسوس و کسوس
 که بعد از رانی واسطه در کلمه حرف استعلا واقع شد
 باشد و از حرف استعلا بیرون نماند در قرآن عظیم
 شصت و یک بار از اسما کما قبل کسوس و کسوس و
 واقع شدن است صا و ط و قاطع است

است **رَضَا** و **الرَضَا** در سوره توبه
رَضَا و **الرَضَا** در سوره نساء و در سوره
 والفجر و ط و در یک موضع است **رَضَا** و **الرَضَا**
 در سوره انعام و قاف و در موضع است

در ط

رَضَا در سوره توبه **رَضَا** و **الرَضَا**
 شصت و یک بار از اسما کما قبل کسوس و کسوس و
 واقع شدن است صا و ط و قاطع است
 در قرآن در یک موضع است و این است و این است

اطلاق و تفسیر نامه باید کرد و باید است
 در تفسیر و تفسیر ما قبل خود است پس اگر ما قبل
 یکی از حرف و استعلا می باشد با لام جلالت
 شرط نموده که در یک موضع است و در یک موضع است

که سوا می را و لام نکو و بیست و نه

المرغوم به

بش مثل **المن و ايمان** مراد مخصوص است

و للورش الزاد و ايمان ازرق و هو علم جمل
و الاصفهان و هو صفة افراس

بقراءت مانع بر و است و رش بطریق ازرق
و اگر نحو باشد از حروف متصل خالی از آن است
که جمع باشند در یک کلمه یا این پس اگر جمع باشد

جاء و شاء و رمی و رمی و سؤ و اخصو

این چهار متصل و واجب خوانند و در یک جمله
بندم اختلاف در لزوم اللفظ

و لکن در بعضی نسبت به بعضی در زیاد و کم
و بعضی در بعضی الف و بعضی الف و بعضی الف و بعضی الف

و عاصم در هر دو الف گفته و اگر در دو کلمه جمع
هم در هر دو مثل **قال و قال و انا و انا**

الاختلاف في مقدار اللفظ كما
فقد بعضهم يقرأ الفين و آخره
و آخره مقدار اللفظ و آخره مقدار اللفظ

المراد في اللفظ التعداد الصحيح و مثل اللفظ
و قيل لا يقرأ الفين و آخره مقدار اللفظ

منه **الجمع** مراد است و در بعضی موارد
منه مثل **الجمع** مراد است و در بعضی موارد

لازم باشد که جمع شود در این موارد
تفاوتی است در جمع و عمل بر این است و اینها

باید طول و توطئه و در این موارد
و عدم است و اینها در عارضات معانی و اینها

و وقتیکه کلمات با هم آمده اند
و در بعضی موارد در بعضی موارد

که در بعضی موارد در بعضی موارد
و در بعضی موارد در بعضی موارد

و در بعضی موارد در بعضی موارد
و در بعضی موارد در بعضی موارد

و در بعضی موارد در بعضی موارد
و در بعضی موارد در بعضی موارد

و در بعضی موارد در بعضی موارد
و در بعضی موارد در بعضی موارد

و در بعضی موارد در بعضی موارد
و در بعضی موارد در بعضی موارد

و در بعضی موارد در بعضی موارد
و در بعضی موارد در بعضی موارد

و در بعضی موارد در بعضی موارد
و در بعضی موارد در بعضی موارد

و در بعضی موارد در بعضی موارد
و در بعضی موارد در بعضی موارد

و در بعضی موارد در بعضی موارد
و در بعضی موارد در بعضی موارد

و در بعضی موارد در بعضی موارد
و در بعضی موارد در بعضی موارد

بود و یا عارض بر قصبه یا مریض خواهد بود یا نه از آنجا
 لام نه از حرف عین است در جای غیر مریض و مریض
 و هیچ وقت در آن طول و توسط باشد و در آن
 دو حرف است در قراءت که هر یک **باید** از آنجا
 و همین دو حرف است که در کتاب ابراهیم در بیان
 باشد و اما ساکن عارض بر مریض **باید**
و المین و المین و المین در حالتی که وقف نامساکن
 یا با شام میاید در آنچه اشام در آن جای باشد
 وجه طول و توسط و مریضی جای است از آنجا

مدیر قسری در ۳۳
 از آنکه مفصل و جازم و بعضی از قسرها
 و عاصم را نیز درین چهار الف باشد و اگر در
 ۶ حرف که در بجای حرفین است که آن دو ساکن
 ماقبل نخستین یا ساکن ماقبل نخستین که بعد
 از ایشان بهر جهت متصل در یک کلمه **میشود**
و مستور در حالت وصل غیر از قسرهاست و اگر
 لایق نافع که او در حالت وصل طول و توسط کند
 و در حالت وقف طول و توسط و قصر است
 حال **الف** که اگر بعد از ایشان ساکن باشد لازم خواهد
 بود و یا ایستاده

الذات
إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى و قاضی آن مفصل است که میگویند
 بسبب قصد بر الیه است در لغی که مضوی است
 لفظی که بعد از حرف ممتعه واقع شد چرا که اگر آن
 ملحوظ است آن باشد چون قاضی مفصل میگویند
 و میره که از طرف مفصل است و قاضی مفصل او نیز
 میفصل میکنند لیکن اینجا جهت قصد بر الیه در لغی
 و شیخ بر سبب رجم الله علیه در کتابش آورده
 بطریق مفصل در کلام است چرا که در قرآن واقع است
 مکرر در و این قول ضعیف است هر گاه که سبب از

بقره آ و عارض شود مثل **سَبَّحْتَ رَبَّنَا وَكَيْفَ نَحْمَدُكَ**
 در قرآنی است این و میره و مطول در توسط و مفصل
 جایز باشد اما سبب می قصد بر الیه است
 در لغی و آن برای باشد مثل مکرر در کلام و لاد
فَمَا رَفَعَهُ فِي ذَاتِ الْعَرْشِ وَمَا كَانَ لَهُ
الْبِعْدُ لِيَوْمِ الْآزْمَةِ إِنَّ اللَّهَ لَیَبْصُرُ مَا تَكْتُمُونَ
 و مانند اینها است که لغی باشد همه بر لغی میگویند
 و این جمله است ملاحظه در کلام است که قاضی
 میفصل قاضی میگویند مثل **إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى**
 لفظ لاد را

مغنی
 سبب مکرر

خود متوجه شود و خواهه هر ساکن بر دو فصل باشد
باینست با ماکردن عارض و عتبار آن

و همچنین است حال در آنکه اول که در فصل کند سلم سوره آل عمران علی بن ابیطالب
که بعد از او است در باریم الم و آنکه کند در سوره

باینست با ماکردن عارض و عدم عتبار آن

آنرا تا در خواست با او عمل الله در فرات تمام آید

درین حال فصل اول است اگر چه ای اشب

باقی است مثل **مولا و انکم** در روایت موسی که راوی نافع

درین حال مداد اول است و کسائی که درین حال

در متقابل التسهیل و التجهیز ۴

باینست با ماکردن عارض و عدم عتبار آن
آنرا تا در خواست با او عمل الله در فرات تمام آید
درین حال فصل اول است اگر چه ای اشب
باقی است مثل **مولا و انکم** در روایت موسی که راوی نافع
درین حال مداد اول است و کسائی که درین حال
در متقابل التسهیل و التجهیز ۴

که در آنجا

جای نیست ختم آن و بی برادر و چون این شعر را بخواند
ایش تقویت و تحقیق زیاده ازین نیست باین قدر

اختصارا در فصل **ششم در ادغام**

بر دو نوع است ضمیر که هر کس بر آن بود اول اشک

یا متعارفین یا متجانسین متحرک باشد و راسک

کرد اندر در مانی که این در است با هم

باشد و عام ازین جمله دو کلمه عام است که

قال ناکت در سوره که گفت و یکی **لا تاتنا** که استثنای است

در سوره یوسف و در **لا تاتنا** اشخاص است الا قرآنه بله جعفر العشره فان له الاذخام

منه و اول الاذخام بحقیق
نه ناهم سنج
که در آنجا

در دو نوع است ضمیر که هر کس بر آن بود اول اشک
یا متعارفین یا متجانسین متحرک باشد و راسک
کرد اندر در مانی که این در است با هم
باشد و عام ازین جمله دو کلمه عام است که

ادغام کبیر

یکی بتواند دیگری برهنه ان در باره دو موضع است که می باشد
 روی یکی بنیان نهادن را باید نمود زیرا که اگر ادغام کنند
 مشتمل بر بعضی عیوض و اما قلب کما می باشد که کون
 در یک کلمه دو کلمه در نوبت در یک بار هستند مثل انهم
 که در یک بار و پس از آن که نوبت در نوبت می آید
 احضار خندان که در وقت است از جهت آنست که هم گویا
 نوبت در نوبت و صنعت بین این هر دو استخوان
 و اندکان و کما که در کتاب است در شرح و تفصیل
 و استخوان و الفتح و ساکنین تا احضار تمام استخوان

مشتمل بر

قل

بجاست آن است نرده حرفت و حرفت آن است
 پانزده حرف است مانند آن با و ما و ح و سیم ل و ذال و قاف و
 و شین صا و ضا و ط و طا و ظا و ف و قاف و کاف و
 و ایز برای هر یک سه سال نموده اند و در هر یک کلمه
 و شومین در دو کلمه مثل آنست که در میان حجاب است
 علی الخیر فی الخطی من غیره قولاً یفید الخیر ما
 من حجاب غلظت قاهره انما و امن و ایاة کما ساء
 آنکه در کتب در شرح و تفصیل در بیان آنست که در کتب
 زینب و فیلسافه من استند بر خط احضار استخوان

من است و صغار اسکو را که در حق من فصلی است
 ضرر من منضمود من فصل کلان تر تا بقسط این
 ضعیف اطمینان نظر و این ضعیف است فی الجمله
 فصل بجز ما خارج این است که من فصل در حق ما
 منکم من کان ملکاً کثیراً و در اینجا لازم باشد
 پنج اصدی اگر آن غرضت بجز بر نکرده اند و احضای
 بجهت از تو بعد از آن باشد پس هر چه از تو
 بود و احضار برای آن بود که این حرف من
 پس نیستند اظهار باشد و همچون در ملکون تو

تا ادعا

تا او عام باشد پس آن در بعد باشد پس این
 از جمله او عام و آن اختصاص است و غیر لازم و در اینجا
 تیغ تیغی است در هر دو زمانی و تیغ تیغی است
 طایفه تیغی بیان کرده اند و در اینجا کتب قرآن
 مسطور است اما چون میسر هر گاه که من شود باشد
 البتة غنیمت باید نمود مثل الله و الجنة و الثواب

وَلَا تَحْمِلُوا مَعْنَا وَلَا تَحْمِلُوا مَعْنَا

از حد و خوف که در کتاب اظهار است
 پس با بر سر قوت و قیاس هر یک
 از حد و خوف که در کتاب اظهار است
 از حد و خوف که در کتاب اظهار است

ووقف من ثمنك ابتداء واما لآخره كذا
 ان كويده كوقف روی خوبت وخطاب كانی
 وقف حسن وابتداء بابتداء آن جا است ووقف حسن که کار بود
 بجز حد تقی وداشتن با شکر از روی اعطانه از رو
 معنی از حسن آن کویده که معنی خیر است
 ووقف خیر است اما بابتداء آن جا است
 باقیه که در ابتداء آن جا است
 در این بنام با بعد
 حلایه ص

از اسم الله ورضی الله عنهما که رسول صلوات الله علیهما
 الیه علیه السلام در صین در است بر سر
 وقف کرده ووقف آنست که معنی مفهوم
 نباشد مثل وقف بسم **بسم الله الرحمن الرحیم**
 یا ربنا یا ربنا یا ربنا یا ربنا یا ربنا
 عدم لغو معنی عدم قایلین ازین خاتم نیست
 مثل لفظ غرض نیست این چه فرای وابتداء بابتداء
 متواتر و بلکه عاده موقوفه علیهم نمود و در آن
 عظیم هر جا نیست که وقف بران واجب باشد و هیچ

وقف قبیله لا یخیر لربینا افرا
 مستغنی وافر الویج
 الضلع فی مقام و انتم
 وکافه الزو حسن و حسن و غیره
 ان له تعلقات و عدمها حرمید

یا ربنا یا ربنا یا ربنا یا ربنا یا ربنا

موضع نیست که در قبایل سر ارم باشد چنانکه
 این فن مؤثر شده و نفس در بعضی از رسایان
 اینجاست نموده بد آنکه علماء و قراءت گفته اند که قفس
 بر فلان موضع جاریست یعنی ابتدا با الیه بود این
 که در چنانکه در کتابت بر حق است و در پیشین
 والله اعلم **بحث دوم در بیان و قفس**
 بر او اثر کرده و نسبت آن بدان بود که الله تعالی
 که در قفس را بر او اثر کرده کلام عیسوی و چون
 از کلام متعدد است استعمال زود قرار گرفته و در این

مقصود

تقسیم است اسکانست و روم و اشام و اسکندریه
 انداختن حرکت که در کتب است که حرکت و لغت باشد
 و این در حرکات است که در اینست و روم عبارت
 از نطق بر بعضی از حرکات و قوفی و غیر از اینست
 نقل دارد انداختن چهار دانگ هر که در اینست
 دو دانگ و بر اینست کلام حافظی است
 در سیر ایجا که گفته **حتی این هبت** و در روم
 هر که در روم است و در اینست و در قفس
 و قول آمانی که در مستوح شده و جاری در اینست

از تقسیم است اسکانست و روم و اشام و اسکندریه

اشمام و خطاست و اشمام عبارت از اشارت است

موت و علی بعد از آنکه از اساکن کرده باشد برین

میان اسکان اشمام حرکت مخصوص بوده باشد

تغییر در آن هر دو حرکت در وقت اسکان جایز است

از طول و بوی و غیره در اشمام جایز است

که بعضی حرکت است حکم و وصل دارد و غیره

فصل نهم در اشمام

بدون ایدر الله تعالی که اعوذ بالله در اول تلاوت

سنت است و باید باینکه گفت اگر مخصوصه کار

باید قبل از هر چه در اشمام ظاهر است
فرموده و اگر قرأت قرآن باشد
باید من الله تعالی که اعوذ بالله در اول تلاوت
اگر ظاهر باشد بر هر چه است

باید

مشتمل باشد اگر بناش یاد معارف بود است

و اگر است و قبول آن و وصل آن با کبر و می از آن

خواه بکلمه باشد و خواهد باشد مخصوص معارف

باید بخواند یا بسوره صید و می بدین معنی

بسم الله من الشیطان الرجیم

برین باید که در هر دو است و در هر دو است

در هر دو است و در هر دو است

در هر دو است و در هر دو است

کرده است و معمول است و الله اعلم

باید که در هر دو است و در هر دو است
باید که در هر دو است و در هر دو است
باید که در هر دو است و در هر دو است
باید که در هر دو است و در هر دو است

علم في القرآن من قوله تعالى **وَالصَّلَاةَ** والصلوة هي الصلاة التي هي ركعتان أو ركعة واحدة في وقت معلوم لله تعالى في كل صلاة فيها ما يوحى إليه من القرآن والصلوة هي الصلاة التي هي ركعتان أو ركعة واحدة في وقت معلوم لله تعالى في كل صلاة فيها ما يوحى إليه من القرآن

علم في القرآن من قوله تعالى **وَالصَّلَاةَ** والصلوة هي الصلاة التي هي ركعتان أو ركعة واحدة في وقت معلوم لله تعالى في كل صلاة فيها ما يوحى إليه من القرآن

علم في القرآن من قوله تعالى **وَالصَّلَاةَ** والصلوة هي الصلاة التي هي ركعتان أو ركعة واحدة في وقت معلوم لله تعالى في كل صلاة فيها ما يوحى إليه من القرآن

علم في القرآن من قوله تعالى **وَالصَّلَاةَ** والصلوة هي الصلاة التي هي ركعتان أو ركعة واحدة في وقت معلوم لله تعالى في كل صلاة فيها ما يوحى إليه من القرآن

علم في القرآن من قوله تعالى **وَالصَّلَاةَ** والصلوة هي الصلاة التي هي ركعتان أو ركعة واحدة في وقت معلوم لله تعالى في كل صلاة فيها ما يوحى إليه من القرآن

علم في القرآن من قوله تعالى **وَالصَّلَاةَ** والصلوة هي الصلاة التي هي ركعتان أو ركعة واحدة في وقت معلوم لله تعالى في كل صلاة فيها ما يوحى إليه من القرآن

بيان وجه تسمية الحمد بسم الله الرحمن الرحيم العالمين الاتصال الصفة بالموصوف الرحمن
 لذلك الدين في العود عن الغيبة في الصلاة الخاطبة يستعين ط لا ابتداء الدعاء المستقيم
 الاتصال بالبر بالمهبة النعمة عليهم الاتصال بالبر والصفة سما وندى

كسورة فاتحة الكتاب في صلواته
 خلافة من انما في كوني بسم الله الرحمن الرحيم
 راكبة في وصراط الذين انعمت عليهم

غير المفضول والابن جميع راكبة في
 انما في بسم الله الرحمن الرحيم
 ابن جميع راكبة في وصراط الذين انعمت عليهم

علم في القرآن من قوله تعالى **وَالصَّلَاةَ** والصلوة هي الصلاة التي هي ركعتان أو ركعة واحدة في وقت معلوم لله تعالى في كل صلاة فيها ما يوحى إليه من القرآن

علم في القرآن من قوله تعالى **وَالصَّلَاةَ** والصلوة هي الصلاة التي هي ركعتان أو ركعة واحدة في وقت معلوم لله تعالى في كل صلاة فيها ما يوحى إليه من القرآن

علم في القرآن من قوله تعالى **وَالصَّلَاةَ** والصلوة هي الصلاة التي هي ركعتان أو ركعة واحدة في وقت معلوم لله تعالى في كل صلاة فيها ما يوحى إليه من القرآن

و صد و چهل و هفت روز است در هر روز از هر صفت ^{صفت}
 چنانکه گشت و با چاه است از بیرون آوردن ^{سینه}
 از مخرج روی در عاید نمودن وی و صفات ^{صفت}
 نشود و بگوید که با چاه است از بیرون ^{لظن}
 بسوره است نیز که ماقبل یک سو است و با چاه ^{است}
 از اطفال نون الفت زیرا که بعد از وی ^{صفت}
 و با چاه است از باطن است استعلا ^{صفت}
 و طمانینه نشود و در سبب ^{صفت}
 خدر کردن یک ^{صفت}

دست

و استیجاب وی در جوانی معلوم شد بدانکه ^{صفت}
 در کتب و سینه و خلق مالک ^{صفت}
 هم و باقی ^{صفت}
 و این ^{صفت}
 اعیان ^{صفت}
^{صفت}
^{صفت}
^{صفت}
^{صفت}
^{صفت}

در علم ^{صفت}

خوانده اند در حالین و محمد در وصل ایشانست
و قبل که راوی کن است و زو که راوی است
لفظ التمر اطهر اطلسین خوانده اند و با
و اگر غرض سوره اند بعد از خوانده اند
اسم کرده و یک راوی که صفت سوره و زو را
یعنی خط کرده اند صارا را که در صارا هر چه
می و وصل آد که راوی دیگر است التمر اطهر اسم
کرده و هر اطهر الصار صا صا صا صا صا صا
لفظ عظیم آدر هر دو موضع لفظ نام خوانده اند و قفا

و وصل

و وصل آد باقی یک سوره را بخوانند و این سوره را
خلاف و قافون بخوانند و سوره عظیم را در هر دو
موضع خوانده اند و سوره اشباح که در آنجا آمده و وصل
نشود و باقی سوره را که خوانده اند و الله اعلم
فصل دوازدهم در صفات سوره ها
در سوره اخلاص بران فکک الله سوره که سوره
کلی است یعنی بران سوره که مبنی است و نوزده کلام
و سوره شریف است و این سوره را در هر دو موضع
از قرآن چهار مرتبه در آنکه در سوره اشباح است
و در سوره اشباح است

گفته شد و الله اعلم **حاصل در علم** بدان بیکر الله
 تعالی که بجز در حق هیچ کس نیست که در کتاب
 قرآنی یاد کرده است تغییر واقع نشود و سومی که در حق
 و این کس معلوم نشود خواه فارسی و خواه عربی
 و در حق آنست که حرف از مخارج خود داد انشود یا
 در صفات حاصل آید و این معلوم نشود الا
 که قرآن با قرائت قرآنیست از آنست یا حاصل تغییر نکند

بموجب آنکه الوفاست در حق
 شمرده می شود
 و الف من الحرف
 علی بن ابی طالب

اسرارنا ان کتبهم علیهم السلام
 انهم ابواب یوتون المستغنی
 مولانا عبد الله طبیب بزرگ
 صیر زرد صاحب
 دوف

آنی در وانک و اطل جلیه قلک
 قریب بن اوف خیر شریف کینک
 دفع بن السطور
 قال ان فر
 شکوت لا و کیم و خطی
 فاضلا ترک المعاصی
 لان العلم فضل منزه الاهی
 و فضل الله لا یعطی لبعاصی

فصل در باب قلم تراشیدن باید که قلم تراش را غایت تیز تر بنمایند تا قلم نگیرد تراند و خط نیکو
 توان نوشت که بعضی استادان بر سیدند که در تراش کردن آن شاکلام بهتر می نویسند گفت
 آنکه قلم تراش تیزتر دارد و بد آنکه در قلم تراشیدن چهار چیز اصلست نخست قلم تراش
 و شقی و فقط اما پنج برود و نوع است که قلم تراش یک فرو باید که است و اگر
 قلم میان به شکر است است که قلم تراش کند و پهلوانش را تراشند و طرف
 دست اندک آنرا پس بویست که در شقی نیز کسب قلم متناوب شود یعنی اگر قلم تراش
 باید کرد و اگر میان به کترا قلم تراش نوع است جز و حرکت و متواظاب بهتر نیز قلم تراش
 که متوسط است و نیک بد کسب تعلقی بکاست دارد تا بکدام نوع کتابت خواهر کرد که نوع
 پیش از بهتر نیز از دیگر نوعها اما چنانچه قلم تراش بر قلم تراشند تا قلم میاید که آنکس آنها
 بر پشت کار نهند تا از جستن سرف قلم آوازی شوند مانند قلم کفن و اگر سرف قلم تراش
 این طریقی آواز از سرف قلم تراش تیز تر باشد و قلم تراش تیز تر باشد و قلم تراش تیز تر باشد
 کتابت تونل نیز کرد و آنچه طریقی کار در قلم نهادن و قلم تراش میگویند است که از استادان
 شنیده اند یا استادان اینان سخن داشته اند که بویست استعداد و کسب خود
 در یابند پس هر مبتدی که اینند از استاد شنیده به و دانسته او را کسب بود اما
 در کسب قلم تراش در خانه گفته شود ان الله اعلم بالحق اول برود و باب
 نهنگ شد **باب اول** در معرفت وضع خط بدانکه در قلم تراش معطل بود و کسب
 مجموع سطح است که در درجه و در صورت و بهتر نیز خط معطل کسب بود که مواد و بیاض
 او را تونل خوانند بعد از آن خط کوفی را وضع کرده اند و بهتر نیز خطهای کوفی است که
 امیر المؤمنین علی علیه الصلوه والسلام نوشته اند و درین خط دانند و در کسب و با قلم تراش
 تا زمان عقیق این شکل که او وضع خط بر دایره نهاد و از طریق کوفی کرد ایند و در زمان
 تعلیم کرد او کسی که این خط را نیکو نوشت و بعد از او در چنانکه این خط را نیکو نوشت
 کرد کسب این خط که معروف است به این یوآب رحمته و شیخ آفرید در زمان او
 بعد از او بد و رسید تا در زمان مستعصم قلم تراش جمال الدین با وقت علیه السلام ظاهر
 گشت و متابعت خط این یوآب کرد و خط به در سینه بعد از آن در قلم تراشیدن و
 قلم تراش تغییر کرد و استلال و استر شاک از کلام امیر المؤمنین علی علیه السلام میگوید که فرمود
أصل جملته القلم و استنهاؤه و حروفه القلم و استنهاؤه فان استعصم صلیه لکنه لکنه لکنه لکنه لکنه
و ان القلم یعنی نوز قلم ماد را از بر تراش و قلم تراش و قلم تراش و قلم تراش و قلم تراش و قلم تراش
 کتابت کسب آنرا نیز کسب مثل او از مشرق و این نیز مشرق کسب شد یعنی کسب کسب کسب کسب کسب کسب
 غایت خوب و لطیف است چنانکه اگر کشید او را آن نمودند هر چه درین کسب کسب کسب کسب کسب کسب

کرد و اگر حرکت دادند در حرکت آمد و از غایت نازک آوازی از وی آمد پس میاید که
 قلم را فقط از نازک قلم تراشید و چنانچه در کسب کتابت نهند در حرکت آید و عمل کند و صدای
 از وی میاید و در زمان این یوآب قلم تراش نیز در آن کسب کتابت الطمان آید و
 لطیف نیست اما چنانچه قبله کتاب جمال الدین با وقت در قلم تراشید و در خط نیز تغییر
 بدید آمد از هر آنکه قلم تراش است پس بدین سبب خط او را بر خط این یوآب ترجیح
 میهند جهت لطافت و نازک و از جهت اصول و قلم تراش اصول آنکه این قلم تراش
 و معنای اصل خط از قلم تراش و کسب در باب دوم ذکر کرد **موضوعات** بدین شرح
قسم اول محقق نام نهنگ انداز هر آنکه درین خط دانند و در کسب و چهار دانند
 و در کسب سطح است با خط کوفی و معطل بیشتر دارد از جهت سطح است پس این قلم تراش
 دانست **قسم دوم** ثلث نام نهنگ بدین سبب که هر که این خط را دانست سطح از خط
 دانست زیرا که اول محقق را میاید دانست و بعد از آن ثلث ازین جهت که این قلم تراش
 نام کرده اند و نسخ تابع ثلث است چنانکه در میان قلم تراش محقق است اینها نام اصول
 ریاضی و محقق است و اصول نسخ و ثلث یک اما ریاضی از جهت آن ریاضی میگویند که
 رنگ و بور ریاضی در دو نسخ از آن نسخ کوفی خوانند که بیشتر کتابت را بدین قلم تراش
 پس کوفی چنان است که دیگر خطها را ترک کرده اند و بدین القاعده اند پس نام دیگر
 خطوط شده **قسم سوم** را تو قیاس خوانند از جهت آنکه نصف دور است و نصف سطح
 پس بدین سبب تو قیاس بهترین است معقوف و کوفی و دیگر آنکه قضاة سجلات حکم و
 تو قیاس را بدین خط می نویسند **قسم چهارم** را رقع نام نهنگ انداز هر آنکه در آن
 وقت رقعها را بدین خط می نوشتند **قسم پنجم** را ریاضی گویند و لغوی گفته که کوفی
قسم ششم را نسخ گویند و ذکر این نیز بیشتر گفته و معنی اقام خط را معنی گفته اند
 و طومار را یک نام نهنگ اند چنانکه سر کوفی **پیت** طومار و محقق و رقع ریاضی
 نسخ است که ثلث او به تو قیاس نوشت اما در اصل وضع شش است و از جهات است
 که گفته اند پس هر چه است ازین شش جهت بیرون است همچنین هر خط که است ازین شش
 قسم بیرون است ازین جهت هر گاه که خط را ازین خطوط نقل قلم تراش کسب طومار شود
 و اگر نقل بار یکدلیس عمار کرد پس بدین دلیل اقام خط است به و اگر اقام خط را بر
 اختلاف قلم و وضع کسب پس آنرا حدود نباشد پس معلوم شد که اقام خط همین کسب است

از روی این سخن می بینیم که در این باب
 در این باب می بینیم که در این باب
 در این باب می بینیم که در این باب

در یکی را اصول و فاعله نهان اند که بدینکه اصول از خط و دیگر مرتب شود چنانکه
 ذکر کردیم شود ان شاء تعالی **باب دوم** در اصول خط و بیان صحیح
 حرف از حروف و مزود بر طرفه ملک لکن بر خط این جمله شکر اله سعید و
 مجموع اصول و فروع خط را قبله القاب جمال الدین بنی قوت
 در یک بیت بر سبیل جمال آورده است **بیت** اصول و فروع خط را
 صعود و زینت بر قول و ارسال **قال** ایلمودین
 علی علیه السلام اعلم ان الخط من ذنوب الاشیاء
 و قوامه من کرمه الشیخ و ترکیبها من کلمات و تفرقة
 علی المسلمین من کرمه التیاریات و محافظه الصدوق
 و اصله من حروفه المزدات و المکونات بر اول
 مزدات را بیان کنیم و بعد از آن در مرکبات شروع
 نمایم بدانکه اصل خط نقطه است از هر آنکه هر گاه در
 نقطه بهم بچسبند خطی بدین سبب حروف مزدات
 را بنقطه بیان خواهیم کرد بیان **الف** بدانکه این سخن است نقطه
 بود و تان روایت و اگر تان کند اصول خارج شود اما **ث** مثلث
 است نقطه است و تا است جایز بر آنکه اندک در ساختن و کشیدن الف باید که حرکت
 به و لکن خط است زیرا که ایشان که در پیش قلم را حرکت دانسته اند پس حرکت و گوش قلم در قلم را ندانند
 واقع میشود در الف از هر آنکه چنین الف در کاغذ کشیدی هیچ حرکت از الف احس نمی شود میسوزند
 کرد اما در حالت کشیدن این حرکت در قلم را ندانند ظاهر شود از هر آنکه هیچ قلم
 بر کاغذ نهاد در الف بکش باید که قلم تمام بر کاغذ نهاد باشد و دو
 دانگ تمام قلم بکش بعد از آن قلم را در کشیدن محرف کرد تا خطی که چهار
 دانگ قلم بر کاغذ پیش نباشد و سه دانگ دیگر بدین طریق بر زیر آوردی
 بعد از آن تا آخر الف پیش از دو دانگ قلم بر کاغذ نباشد و هر گاه که در
 میگویند این بود که ذکر کرده شد بیان **ب** سر با میباید که بکشند از طول
 بود و قد با کشش نقطه به و تا است و مثل جایز داشته اند غیر از ششم و اگر
 از است نقطه زیاده شود ششم نباید ساختن و از با حدت تا و تا بر معلوم میشود
ج سر چشم هیچ نقطه است با طوق و تا کشش نیز رو است و در این چشم میباید که چشم
 بچسبند و در این باید که از چشم را بدینسانند چنانکه اگر خطی از سر چشم بر سر در این چشم
 نرسد و اگر رسد در نگیرد و طول در این میباید که بقدر الف بود و از اتصال سر چشم تا در این میباید
 که دو دانگ بود و تا چشم جایز بود اما اگر عکس بهتر و او نبود و در مرکب نیز همین حکم دارد که

کتمه شد و حکم حروف از بی معلوم میکرد بیان **د** میباید که طرف بالا شش چهار نقطه
 بشود و پنج نیز جایز است و طرف زیر میباید که نه نقطه از طرف بالا زیاده بود و بیاض میان این دو طرف
 باید که مقدار پنج نقطه بود چنانکه از طرف بالا تا طرف زیر اگر خطی بکش مثلث متوی الاضلاع حاصل
 کرد و حکم ذال نیز همین است بیان **ر** سر را باید که سه نقطه به و قدس دو چندان سر بود غیر از
 با یکی که در ارسال واقع میشود که او را ششم ارسال میخوانند و اگر ششم را دور دهند قد را باید
 که پنج نقطه به یا کمتر و حد نیز از پنج معلوم میشود بیان **س** بدانکه سر و تمام اول سرین بعد از
 نقطه باید و بیاض دوم و ندانند بقدر یک نقطه نیم و بیاض اول میان دندان نقطه به و دندانها یکی
 مانند آن بود و خطی که از دندان سیم بر یکش باید که بقدر سه نقطه به و ثلث و در تحقیق بقدر چهار
 نقطه و در از هر کس بقدر شش نقطه تا است غیر ششم و اگر ارسال کنند مراد باید که اگر از ارسال تا
 زاویه بدن سیم خطی کشند مانند قوس بود و این را ارسال قوس گویند و در هر خطی باید که
 که سیم را بغیر فاء و با ارسال کنند یا ششین باید که بدین طریق به بیان **ص** سر صلا میباید که چهار
 دانگ راست به و دو دانگ دور و نیز صلا هم بدین طریق اما بیاض سر صلا باید که بقدر دو نقطه به
 و تنه صلا مثل سیم به و در طول و عرض سر صلا مانند بادام بود و صدایز چنین بیان **ط** الف
 باید که کشش نقطه به و اعجاز بر جانب راست کرده به و سر ط میباید که نیم راست میل بالا کند و
 چوب میل زیر چنانکه خط سر ط را بکش بیاض ط مثل است و بود و یک نقطه و نیم میباید که از الف
 ط بگذرد و تا دو نقطه جایز است و بلندگی بیاض ط کمتر از بلندگی بیاض صلا به و قلم نیز
 بود بیان **ع** سر عین مرکب است از سه صلیق اول باید که مانند هلال به و ضلع دوم مانند سر
 و ضلع سیم یک نقطه از هلال زبان به و در این عین مانند این چشم بود و ضلع سیم باید که با در عین
 متصل به و عین نیز همچین بود بیان **ف** سر فاء باید که مثلثه و در این و بیاض فاء باید که مانند
 دانه آبرو به و گردن فاء یک نقطه بود و در از هر فاء چشم قد با باشد بیان **ق** سر قاف مثل سر فاء باشد
 و گردن و دو نقطه و تنه او مانند تن سیم به اما در این دقیقه دیگر است بیان **ک** سر کاف و چنان
 نقطه و طول کس است نقطه و خط زیر کاف باید که بقدر سه نقطه از سر کاف بگذرد و بیاض کاف از کاف زبان
 بیان **ل** طول لام چشم طول الف باید و قدس چشم قد نیز بیان **م** سر میم بر دو وقت ارسال کرده
 و با ششم ساخته اند اگر ارسال کنند سر میم باید که مثل سر فاء باشد و اگر با ششم سازند سر میم مثلث باشد
 بیان **ن** سر نون بقدر سه نقطه و چهار نقطه نیز جایز است و طولش چشم نیز بیان **و**
 سر و مثل سر فاک و بدین چشم بدانکه لا در ارسال و ششم بیان **ه** بدانکه هر گاه از سر
 خط خط اول مثل سر را و خط دوم باید که دو نقطه و نیم به و خط سیم چهار نقطه و در تقاطع
 باید که یک نقطه خط اول از محل تقاطع بلند تر به و خط سیم یک نقطه و نیم از تقاطع گذرد
 و طرف نیز یک دانگ نیم زیر زمانند خصیصه خرد و نیم بالا چشم که شش است بیان **ز** لام الف

مستند از تفسیر بیان
 الف با بیاض از عین الف
 که در این در این بیان
 سر فاء بیاض از عین الف
 که در این در این بیان
 سر کاف بیاض از عین الف
 که در این در این بیان
 سر لام بیاض از عین الف
 که در این در این بیان

بارخ سینه عیبات عالیات روز سه شنبه ۲۷ شهر محرم الحرام ۸۶۸
و تاریخ ۱۲ شهریور سنه ۱۲۰۳ هجری قمری در آذربایجان شهر تبریز
احرام ۸۶۸ سنه در برف دیده شد و در ۸۶ شهر محرم الحرام قدوم بکرات
که بعد از آنست و آنچه شد اسرار منازک از بکرات تا در بکرات
جهان آباد است الایحی بانیه میخانه سپید پور بارشور
و انبوهان پانتهوان بکرام مدرج جالور کندی
دو ندره کا کلاما دو کا کلامو بد پاک بلتر
مرته پالمر بکرم کج سار اور حیر
تالادون منهور پور بکرم کور پور ما بر در وار
باتادرسه ارانسه در درخان و رود شاه جهان آباد
۲۳ شهر صفر ۸۶۷ سنه واقع شد و ایام البوموی رب
ارمبدا سفر تا او اسطر شهر رجب من الله المذکور در خدمت
آخوند ملا ابوالحسن سلمه السیوطی رفیق بودیم

و کلمه من عابده علیها السلام لا اسال العافیة و کلمه
اللهم صل علی محمد و آل محمد و السننی عافیتک و خلنی
عافیتک و حصنی بعافیتک و اکر منی بعافیتک
و اغنی بعافیتک و تصدق بعافیتک و هب لی
عافیتک و افرشی عافیتک و اصلح لی عافیتک
و لا تفرق بینی و بین عافیتک فی الدنیا و الآخرة
اللهم صل علی محمد و آل محمد و عافنی عافیة کافیه
شافیة عالیة نامیة عافیة و کذبت بک فی العافیة
عافیة الدنیا و الآخرة و امن علی الضحیة و الا
و السلامة فی دینی و بدن و الصبیرة فی قلبی
و النفاذ فی اموری و الحشیة لک و الخوف منک
و القوی علی ما امرت بکنی به من طاعتک و الا
لما نهیت عنک من معصیتک اللهم و امن علی
الحج و العمرة و زیارة قبر رسولک صلواتک و رحمتک
و برکاتک علیه و علی آل الله و آل رسولک علیهم
سالم ابداما البقیة فی عامی هذا و فی کل عام و
اجعل ذلک مقبولاً مشکوراً و اذکرک و اذکرک
عندک و انطق بحمدک و شکرک و ذکرک و حسب
الثناء علیک لسانی و اشرح لراسدینک قلبی
و اعدنی و ذریتی من الشیطان الرجیم و من الشیطان

عافیة

والهامة والعامة واللامعة ومن شريك
شيطان مريد ومن شريك سلطان عبيد ومن
شريك متر وحفيد ومن شريك ^{صغير} صغير
وشديد ومن شريك شريف ووضع ومن شريك
صغير وكبير ومن شريك قريب وبعد ومن
شريك من نصب له رسولك ولاه لسانه خيرا من
البحر والانس ومن شريك دابة انت اخذت منها
انك على صراط مستقيم اللهم صل على محمد واله
ومن آياتك بسوء فاصبر عني واذخر عني مكره
واذراء عني كبره شره وردك في شره واجعل
بين يدي سدًا حتى تعني بصره وتضم عن ذكره
سمعته وتفضل دون اخطاري قلبه وتخرس
عني لسانه وتقمع راسه وتلك عزه وتكسر
جبروته وتلك رقبته وتفسخ كبره وتوهم مني
من جميع ضره وشره وغزبه وهمزه وازه وحده
وعداونه وجائله ومصانده ودخله وحيله
انك عزيز قدير ^{تجمع اسماء}
وكان محمد بن عبد الله عليه السلام عند الصبا في
الحمام الذي خلق الليل والنهار بقوته ومن
بينها بقدرته وجعل لكل واحد منها حدا
محددًا وامدًا ممدودًا يوجب كل واحد منها

لمزول
عيب

في صاحبه ويوجب صاحبه فيه بتقدير منه
العباد فيما يغذوهم به وينشئهم عليه فخلق
لهم الليل ليسكنوا فيه من حر كات النعب و
نفضات النضب وجعله لباسا ليلسوا به
من راحته ومناحه فيكون ذلك لهم جماما أو
قوت وينا لوابه لذة وشهوة وخلق لهم النهار
ليبتغوا فيه من فضله وليستبوا الى رزقه
ويشروا في رضه طلبا لما فيه نيل العاجل
ديناهم ودرء الاجل في اخرهم بكل ذلك
شأنهم ويملوا اخبارهم وينظر كيف هم في اوقات
طاعته ومنازل فروضه ومواقع احكامه
ليجزي الذين اساءوا بما عملوا ويجزي الذين
احسنوا بالحسنى اللهم فلك الحمد على ما لموت
لنا من الاصباح ومعتنا به من ضوء النهار
وبصرتنا من مطالب الاوقات ووقفتنا فيه من
طوارق الافات اصحنا واصحنا الاشياء كلها
بجملتها لك سماؤها وارضها وما نشئت في
كل واحد منها ساكنه ومخبرك ومقيمة وشا
وما علا في الهواء وما اكلت تحت الثرى اصحنا
في قبضتك يحويها ملكك وسلطانك و
تضمننا مشيتك ونصرف عن امرك وتقلب
في تدبيرك ليس لنا من الامر الا ما قضيت ولا

٦١

واكرمهم

على احد من خلقك وانه عنا افضل ما
انبت احدا من عبادك واجزه عنا افضل
ما امنت جزيت احدا من انبيائك عن امته
انك انت المتان بالجسيم الغافر للعظيم
ارحم من كل رحم فضل على محمد والله الطيبين
الظاهرين لاختيار الانبياء
وكان من عاتر عليا اذ انظر الى الهلاك
ايها الخلق المطيع الدائب التبرع المتردد
في منازل التقدير المتصرف في فلك التدبير
امنت بمن نور بك الظلم واوضح بك الهمم
وجعلك اية من ايات ملكه وعلامته
من علامات سلطانه وامته بالزنا
والنقصان والطلوع والافول والانهارة
والكسوف في كل ذلك انت له مطيع والوا
ارادته سريع سبحانه ما اعجب ما دبر
في امرك والطف ما صنع في شأنك جعلك
جعلك مفتاح شهر حادث لامر حادث
فاستل الله ربي وربك وخالقك وخالقك
ومقدري ومقدرك

ومصورك

ومصورك ان يصلي على محمد وآله وان يجعلك ومصورك
هلال بركة لا تخفها الايام وطهاره
لا تدنسها الاثام هلال امن من الافات و
سلامة من السببات هلال سعد لا خسر
فيه وبين لا نكده معه ويشير لا يمازجه عسر
وخير لا يشوبه شر هلال امن وايمان ونعمة
واحسان وسلامة واسلام اللهم صل
على محمد وآله واجعله ايمن يوم عهده و
افضل صاحب صحبناه وخير واجعلنا من
ارضى من مر عليه الليل طلع عليه وارزك
من نظر اليه واسعد من تعبد لك فيه و
فيه للتوبة واعصمنا فيه من الحوبة و
فيه من مباشرة معصيتك واوزعنا فيه
شكر نعمتك والبسنا فيه جن العاقبة
آثم علينا يا سميعا ل طاعتك فيه المنته
المنان الحميد وصلى الله على محمد وآله الصمد
الطيبين الظاهرين

تقينا

شکر خدا و صبح امیر المؤمنین علیه السلام
روایت حضرت سلطان اولیا و بر این اقیانوس قفسی بود
جن المصطفی سلطان صاحب سوره الضحی علیه السلام که حضرت فرمود
که در این بایق خط شریف چه زیاده کار حال مقدار حضرت امیر المؤمنین
که در فضیلت و بلوغ علم و دین و در استقامت نوشته
از امامت الهی و خاتم النبیین فرود در صحت و سقم است و
خاصیت و بزرگی این بایق را می بیند بر این استه اندوختن میان
این بایق و حاکم است که این بایق را بخت و این بایق را
سین شریف و طریقت و در استقامت این بایق است که هر کس
در صفت با وجود دست بر آورد و بتضع و نیاز مند و حضور
و حضور تمام این بایق را بخواند و بچند سال کند بر خود
انور و جلاله بایق بخورد و در حفظ و امان حضرت حق در آید
و در جمع امور بر احد مفلون و منصور کرده و حضرت جل جلاله
در بار رحمت بر او او کشاید و از کفر و شتم و کید حاصل
و بحسب حکمت و شریطان و طعن بد گویند در امانت بر او
۱۲۴۴ او در کتب شده که در الیه بسیار که بسیار او امتداد
یا فیه بقره وقت صفتا بخوانند از این بایق شفا یابد و اگر کسی را
غرم و المولد و در تلبیح یا کار او و بسته بشد از بر او دفع بجز
صفت بخواند با حاجت تمویج کرده و در او بر آید و وقت
از تو بماند و صدیقان کرده و در نظر در مانع عزیز و قوی

بسم الله الرحمن الرحيم
اللهم يا من دلج لسان الصباح ينطقو
تبلغ فيه سبع قطع الليل المظلم يعايب
تسبح را که در این بایق خط شریف چه زیاده کار حال مقدار حضرت امیر المؤمنین

تبلغ فيه سبع قطع الليل المظلم يعايب
يا من دل على ذاته بذاته وتنه عن مجانسته
مخلوقاته وجل عن ملائمة كيفياته
يا من قرب من خطر است الظنون وبعد
ملاحظة العيون وعلم ما كان قبل ان
يكون يا من ارقه في مهام امنه
وامانه وايقظني الى ما مخفي من مننه
واخسانه وكف الشوق عني
وسلطانه صل اللهم على الدليل اليك
الدليل الاكيل والما ساء من اسبابك بحبل
الشرف الاطول والتاصح احسب في ذرف
الكاهل الاجبل والتابيت القديم على

صفت

بسم الله الرحمن الرحيم
يا من دل على ذاته بذاته وتنه عن مجانسته
مخلوقاته وجل عن ملائمة كيفياته
يا من قرب من خطر است الظنون وبعد
ملاحظة العيون وعلم ما كان قبل ان
يكون يا من ارقه في مهام امنه
وامانه وايقظني الى ما مخفي من مننه
واخسانه وكف الشوق عني
وسلطانه صل اللهم على الدليل اليك
الدليل الاكيل والما ساء من اسبابك بحبل
الشرف الاطول والتاصح احسب في ذرف
الكاهل الاجبل والتابيت القديم على

تَرُدُّ طَائِعًا وَنَاوِرًا عَلَى حِيَاضِكَ شَارِبًا كَلًّا
وَ حِيَاضِكَ الْمُرْتَعَةَ فِي ضَنْدِكَ الْحَوْلِ وَبَابِكَ
مَفْتُوحٌ لِلطَّلَبِ وَالْوَعُولِ وَأَنْتَ غَايَةُ
السُّئْلِ وَنَهَايَةُ الْمَأْمُولِ الْهِيَ هَذِهِ نَهَايَتُهُ
أَزَمَّةُ نَفْسِي عَقَلْتُهَا بِعَقَالِ مَشِيئَتِكَ وَ
هَذِهِ أَحْيَاءُ ذُنُوبِي دَرَأْتُهَا بِعَفْوِكَ وَرَحْمَتِكَ
وَهَذِهِ أَهْوَاؤِي الْمُضِلَّةُ وَكَلَّمْتُهَا إِلَى جَنَابِ
لُطْفِكَ وَرَأْفَتِكَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ
مُحَمَّدٍ وَاجْعَلْ صَبَاحِي هَذَا نَارًا لِعَلِّي رَضِيَاءُ
الرَّحْمَةِ وَالْهُدَايَةِ وَالسَّلَامَةِ فِي الدِّينِ وَ
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَسَاقِي جَنَّةٍ مِنْ كَيْدِ
الْأَعْدَاءِ وَوَقَائِدٍ مِنْ مَرَدِّ بَابِ الْهَوَى أَنْتَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَبِالْإِجَابَةِ جَدِيدٌ قَلِيلٌ
اللَّهُمَّ مَا لَكَ الْمَلِكُ نُوْعٌ فِي الْمَلِكِ مَنْ تَشَاءُ
وَتَنْزِعُ الْمَلِكُ مِنْ تَشَاءُ وَتُعْزِمُ مَنْ تَشَاءُ
وَتُنْذِرُ مَنْ تَشَاءُ سَيِّدُكَ الْخَيْرُ أَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ

قَدِيرٌ نُوْجُ اللَّيْلِ فِي النَّهَارِ وَنُوْجُ النَّهَارِ فِي اللَّيْلِ
وَنُوْجُ الْحَيِّ مِنَ الْمَيِّتِ وَنُوْجُ الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّ وَ
تُرُوقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ
وَكَرَمُكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ مَنْ ذَا يَعْرِفُ قُدْرَتَكَ قُدْرَةَ قَدْرِكَ
فَلَا يَخَافُكَ وَمَنْ ذَا يَعْلَمُ مَا أَنْتَ فَلَا يَهَابُكَ
أَلْفَتْ بِقُدْرَتِكَ الْفِرْقَ وَفَلَقْتَ بِرَحْمَتِكَ
الْفَلَقَ وَانزَلْتَ بِكَرَمِكَ دِيَارَ الْحَيِّ الْعَسَقِ فَأَهْرَتِ
الْمِيَاهُ مِنَ الصَّمِّ الصَّيَا حَيْدُ عَدَابًا وَاجْتَابَا
وَأَنْزَلْتَ مِنَ الْمُعْضِرَاتِ مَاءً نَجًّا جَاوَجَعَلْتَ الشَّمْسُ
وَالْقَمَرَ لِلْبَرِّيَّةِ سِرًّا جَا مِنْ غَيْرِ أَنْ تَمَارِسَ فَمَا ابْتَدَأَ
لَعُوبًا وَلَا عَجَلًا جَا فِيمَنْ تُوْحَّدَ بِالْعِزِّ وَالْبَقَاءِ
وَقَهَرَ عِبَادَهُ بِالْمَوْتِ وَالْفَنَاءِ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ
الْأَتْقِيَاءِ وَاسْتَمِعْ نِدَائِي وَاسْتَجِبْ دُعَائِي وَحَقِّقْ وَاسْمَعْ كَلِمَةَ
بِفَضْلِكَ أَهْلِي وَدَجَائِي يَا خَيْرَ مَنْ دُعِيَ لِكَشْفِ
الْأَصْرِ وَالْمَأْمُولِ الْكُلِّ عُسْرٍ وَسِيرٍ أَنْزَلْتَ حَاجَتِي فَلَا تَنْكَرُ كَلِمَةَ

حَقِّقْ

الْمَيِّتِ

خواهد در بجهت جسم را بسط داشته موافق قول ایشان وضعی که درین قول متوجه گفت
همان مقدم استند بر ما بالعوضی یا بالذات متوجه نبود و لا محتمل باعقبات مستطین
بسی که جسم است و یک طرف جسم که از تراجم هر فرد گویند و در آنجا نیز ظاهر است
که این را در وقت حیات و امر اختیار کرده باشند و حال آنکه این خواص هر یک صورت
ندارد امر اول جهت معالجه حشر جسم است که عقلا مستطین است که انفرادی است متفرق
و باشد می شود و بخوبی می شود و مثل چیزی و ضار و جسمی است که انفرادی قیامت این
اجزاء لا تجزئ متفرقه را جمع میکند همان بدن اول بسیار دور که بود و صورتی
افزای جسم و فضیلت صورتی باشد بروقی استعداد بود این صورت نخواهد داشت
و ظاهر این نحو کیفیت حشر را از معالجه حیات سوزن حضرت ابراهیم علیه السلام
استلام برشته اند و این ارباب عدول از بود بجزء لا تجزئ می شود و چند رتبه
اول آنکه این تفرق هر چند بافرا زنده باشد باجزء لا تجزئ نیز رسد البته در
اینکه لازم نیست که برسد البته شک نیست و جمع او منافاه بافصال آن اظهار
نموده و گفته است و بر بود ندارد و بعد از این گفته در وقت تمام
از ابتدا حضرت آدم تا انقراض است خاتم و صده در قیامت باعتبار
شرعی ندارد و جهت آنکه خصوص زمان حشر و اوضاع او قضاء بقدر نفسی کل ابرار
متساوی در از سینه مختلفه سکینه از بر حیوة مثل زمان رسع از حیوة کل بنات
باطله در از سینه مختلفه دفعه داده و در وقت حشر موافق اخبار اهل بیت و حق
است که در اصل مایه برکت و ذریت صبح بن آدم در صلب حضرت آدم بوده و منتقل
شده باصلاب آبوار صام احمات تا با انقض و روده بدن باعتبار آن ذکر مایه
در غایت صفت بیاید و لهذا کویکوزرک و فریبی و لا غر و سایر تصرف بدن
از بود و تولد تا وقت صورت ذری در وقت و تعدد بدن ندارد بلکه بدن و است
با تغییرت باعتبار آن در وقت و آن ذری که در وقت بعینه به آنکه خبر بدن و
شود هرگاه غذا و دیگر شود مثل شیر و آدم دیگر نیست تا روز قیامت چنانکه
در حدیث مذکور در فضیله وارد است و روز قیامت باز بدن انقض خواهد شد و آنکه
بدین بدن این خصوصیت ندارد زیرا که بدن دنیا و عقبی یک خواهد بود و ظلم لازم
خواهد آمد زیرا که اجزاء زائده سنگ نیست که فرجه بدن دیگر می شود و ظلم بود

شعر و خود امر لازم خواهد آمد چنانکه در آنجا فرموده و نیز از سینه از سینه
عدول بود بجزء لا تجزئ از قول بود باعقبات مستطین چنانکه نیز
طریق از طریق اثبات قدم عالم اثبات بود قول وجود او را شمرده اند از راه
آنکه بود حادث بر این بود که خواهد صورت و تسلسل لازم آمد پس بود قریب
بسی و لازم خواهد شد قدم عالم و این است که صورت ندارد زیرا که قدم پیش
که از راه بود لازم هرگز از راه زمان نیز لازم هرگز در همین نحو که زمان اگر
حادث بر این صورت او در زمان خواهد بود و لازم هرگز تسلسل پس زمان
قدیم باشد و هر چه در زمان جویت در بود نیز جویت و جویت یکسره زمان نیز
مشکل بود موجود نیست بلکه موجود است محض و هست و صورت ندارد بلکه جویت
حق چنانکه در شرح شیخ عقاید غندی ذکر کرده ایم است که تسلسل مطلق نخواهد بود در امر متعاقب
و خواه در امور مجتمعه جلالت اگر عالم قدیم نیز لازم هرگز تسلسل حوادث بود غرض است
واقعه در زمان قدیم در صورت متعاقبه و در بود بود تسلسل مطلق است متعاقب
سخت شده در شیخ مذکور پس قدم زمان و بود احتمال از اجسام مرکب بود و صورت
بسی خواهد بود و بالعکس مخالفات در ساعات در تحقیق جسم در کربس بطن و تقلیل
النفع است و فایده در دین و عقاید است هر چند آن ندارد و او را مرکب از بود
یا فرجه لا تجزئ بسط است پس جسمی که خواهد داشت تفاوت در دین ندارد و بدین
دفع ندارد تحقیق حق که در دین خلف و همه است در عقاید دینی و اما جسم پس
او را بر جسم است فلک و غنقری فلک اندک و سموات با یکدیگر است از کویک
نوبت و سیار است که آنچه مرصود و معد و اهل عالم است از است و این است
از نوبت و هفت از سیار است و غیر مرصود از کویک و غیر سیار را خدا دانده همه
اجرام سوره معطره نزد خدا عزوجل اند و سموات بیعت و زیاده و کم اعتبار است
و فردیت مایه کویک که سلا و مثل رتبه در این اندک فرجه است
باشند ممکن است و لهذا عدد فلک تحقیق می شود چنانکه اهل یمن نیز
تحقیق کرده اند بر سل جمال ذکر کرده اند و بقدر محتاج اثبات کرده
دفع غیر محتاج الیه بخش جمال گذاشته اند و اما کویک در آیات

بسی

و خیار پس ظاهر است که جسم است و محیط بسورت است و هر سرت که فلک نام منقش
بنویسند محیط بسورت است پس باید چنانچه اهل علم گفته اند و لا عرض پس بدویع
و ارد شده بمعرف علم و معترف کلش محترم است و باین منزه است که فلک نام
بیشتر چنانچه اهل علم گفته اند و بعد از وجوب است و علم بعد از کیفیت آنرا خدا
ذند و در باب بسورت از لاف کلمات محسوسه و اوضاع مختلفه اهل علم سخن
علمی نظیر غایب کیفیات آنرا بهر سینه اند و واقع بجمع بقدر کیفیات آنرا
نیز خدا داند و لا جسم عرض پس بر دو قسم است بسط و در کتب بسط عناصر است
که پیش و بعد از آن است و لا که کسب بر دو قسم است در کتب ناقص که صورتها در محیط
رکت اند که در معقده به با و متعلق گرفته مثل ابر و برق و مانند اینها در کتاب که صورتها
که حفظ است و بکنند در معقده با و متعلق گرفته و این در کتب بر دو قسم است زیرا که آن
صورتها که با و متعلق گرفته و حفظ است بکنند در معقده یا فصل دیگر از دیگر این کتب است
معدن و مرکب معدن میگویند و این صورتها در کتب صورت زعفران یا معادن مثل لعل
و یاقوت و زعفران و غیره و طلا و غیره و این نوع اجساد بزرگویند
و جد هر نوع است مطر و غیره و با فعل دیگر از وی است که آن تغذیه و نمیند و گویند
مثل شد و این نیز در قسم است زیرا که با همین فعلها از وی است که آن اجساد گویند
و جسم نباته و ان صورتها نفس نباته مثل سایر نباتات از آنجا در زمین بقول
و غیر اینها با این سه فعل فعلها را دیگر از وی است که در کتب و در کتب ارادی و این
صورتها میگویند و این صورتها نفس حیوانه و از این حیوان نوعی که همساز است با در کتب
کلیات و نطق که تفعل مجرب است معقولات مجرده باشد ادب است و موافقت
که از اباد و جهاد علوی و مهمات سفینه متولد شده اند عبارات از معادن و نباتات
و حیوانات است و هر کین اشش از این نوع شمرده اند و در نوعی غایت بر سه
و بعد از عالم و عبارت از اینها گفته اند و جمعی از کتب همین و اللاب ادوار
للایات ترانانت گفته اند که اول در کل که گویند در جمیع جهان در اول
حلقه جلال و بگرد کل این همه هزاره میگویند مشرقی و وجه لغت هزاره میگویند
زحل و هشتاد هزار قران علومین واقع میشود در این مدت و در هر قران

صدار عرضی نوع جدید است و سکنه و هشتاد هزار عالم عبارت از این انواع
مجموعه است نسبت تمام جواهر و لا عرض پس عرض نه معقوله است یعنی در بعضی مقادیر
از موجودات که در حقیقت هیچ یک را با دیگر از این و در در ماهیت حرکت نسبت در
عارضه است زیرا که عرض یا قابل قسمت نیست مائة و لک و انة است یا نه اگر
است ان معقوله کم است و این کم بر دو قسم است یا منفصل که آن عدد است
و یا متصل و این متصل یا اجزاء او در وجود جمع میشوند و این زمانست یا جمیع
و کم مقدار است و مقدار با خط است اگر قابل قسمت است در یک جهت و سطح است
قابل قسمت است در دو جهت و جسم تعلیم است اگر قابل قسمت است در سه جهت که طول
و عرض و عمق باشد و اگر عرض قابل مساوات و مساواته و قابل قسمت است یا قابل
و در معقود است نسبت به است یا نه اگر است اگر ان نسبت است زمان است آنرا معقوله است
گویند از نه معقوله عرض و اگر است که آنرا معقوله این میگویند از نه معقوله عرض اگر
نسبت با علی است آنرا معقوله ان تفعل میگویند از نه معقوله و اگر نسبت با منفصل است آنرا
معقوله ان تفعل میگویند از معقولات عرض اگر نسبت با لک است آنرا معقوله ملک حده
میگویند از معقولات مثل تخم و غیره و اگر نسبت مکرره است مثل اقره و بجز است از معقوله
اضافه گویند از معقولات تسع عرض و اگر نسبت با موز خار صبر و با فاء و جمله است آنرا
معقوله وضع میگویند از معقولات تسع و اگر عرض قابل قسمت و مساواته و لک و انة و قابل
نسبت است آنرا معقوله کف گویند از نه معقوله عرض که با معقوله جواهر معقولات
عشر گویند و در جنس مستسا از مثل بر افراد مستکره و انواع باشد از موجودات عالم و موجودات
شده نادره زیرا میباشند که در جنس این معقولات عشر نباشد مثل نقطه و وحدت
لکن نادره و در قیاس در حرکت حذنه است که در جنس تمام معقوله است اما مطلقا و جنس
معقوله کیفیت است یا لکه حرکت در معقوله کیفیت است در معقوله این است و در
کم است و موافق با مشهوره در ماکر است و غیر این سه معقوله نمی باشد و شیخ اثبات است
در معقوله وضع زیرا که در طبیعت تفاوتها در تسامح است و اگر دانه و طلا را با هم با هم
و حرکت فلک است این باشد نه وضعی که چهار نوع است نوع اول کیفیات جمیع کم کفنی
استقامت و اکتفا و تسامح و غیره نوع دوم کیفیات استقامت و تسامح و اولاد و غیره
نوع سوم کیفیات نفس نیه مثل علم و قدرت و اراده و شجاعت و عفت و غیره و نوع
چهارم کیفیات محسوسه و آنچه را سخن است از اغفالیات گویند و آنچه غیر از این است

محتاج بلیت است چنانکه در حدیث محتاج است بر صوفی قول فرزند شهری
که لوی از عدم است موجب ماضی و موجود لایم و اما سخاقت مانده که در اصل
تائید است که توحید و حجاب وجود بشری مخالف درین اهل اول تنویر از طوایف
سجود است که بعضی از ایشان قائل شده اند بدو مبداء که یک نور و یک ظلمت است
و بعضی قائل شده اند بدو مبداء یک مبداء چیز که زینت و یک مبداء شکر که این
است و درین باب در حضرت نقل کرده اند در میان ایشان اختلاف بود
سخن گفتن آن چند است و اگر صحیح شد با سبکه مافوق گفته شد از در آن
بشر که محلی خیر است و ما گفت گفت قمر از آهر من بدین که محلی در است
با آنکه تاملید با سبکه آهر من محدث و مخلوق است و نبود از لا و قدیم است و گفته
یزد ان فکر کرد در نفس خود که اگر امتناعی بر من نگویند خواهد و چون این فکر
بد بود و مناسب طبع نور نبود حادث شد ظلمت ازین فکر است و بی اثر من
گردید و طبعی بر من شد و بر فتنه و فساد پس فرج بر نور که کسی زینت کرد
و مخالفت با زردان کرد و طبعی و قول بود و جاریه و واقع شد میان عسکوز
ظلمت و مظاهر بود متوسط طبعی و مکتوب مبداء استخراج نور ظلمت است و معاد
خدا من نور از ظلمت و بنا بر آنکه تاملید که هر چه اول قدیم و از لا می تواند بود
لیکن نور از لا می تواند بود که نور از لا و ظلمت حادث در عنونت درین
بد و صالح نه بد و اولی تا بی هم میرسد و ظاهر است که در
صد و شش از خیر است تراشیده شده و از آن حذف کرده اند در سبب حدوث
ظلمت که ایما از نور حادث شده و حال آنکه نور هدایت سر میگزیند کلف
اصد است میکند اهل شرا و فاضل شده اند از سبب اولی این شرا و خیر است اند
است با حدیث سر شند تا این شرا و شرا و بالعرض اند و در شان از خیر
بالذات تصور ندارد تا این شرا و قلیله اند و صد و شش از جهت
که نیست بجای است نه نیست بکلفی با و امر و نوای شرا و وضع او امر
و نوای در جمع امور تصور دارد که یک از شقوق محسن است که صفتی او

مخبر و شوق او باطل است و تا از مخالفین در اهل توحید شهری اند که در حدیث
اول مشهور بوده اند بصفاتی و قاعده سلف بوده از صفات از لیه از علم و
و صیوة و مس و بعد دارا و کلام و عزای سبب از جعل با کلام وجود و انجام
و عزه و عظمت تا آنکه رسیدند بقیه صرف بصفات مخلوقات که از آن جمله
ماکت بن است که گفته استوار بر منش معلوم است و کیفیت کنج جدول است از آن
با و در ج است و سوال از بدت است و از آن جمله است بعد بن جدول و از آن جمله
در صفات تا رسیدن به عبد بن سجد کلبه و این عیاس قدس و حار بن
اسد تا سبب از جمله کلام بر علم کلام شدند تا رسیدند بقیه کلام که در حدیث
و بر این هم تا رسیدن به شیخ ابوالحسن عین امیر از منسوب بنو موسی
و مقررند به او و بعد شد هم صفاتی به هم شعریه و از جمله این است
این طریق سفا و خلفا و قول شعریه بصفات از لیه تا سبب بدت در
که صفات بعدند کلا سابقا باشد و قول این که این صفاتی حضرت و غیر
حز الاهی بود و از غیره طریق و سنت متبعه کلی اهل سنت شده الی الان
و دلیل گفته شعریه برین مدعی که خدا عز و جل ملک است و ملک است که
او را امر و نهی باشد پس آنکه در نهایت برین حال غایب است که یا امر است
یا بر قدیم و یا با امر محدث پس اگر با امر محدث باشد یا در ذمت است و یا
در جمع و یا نه در جمع پس اگر در ذمت است پس آن است و جهت آن حوادث باشد
و اگر در ملکیت است که هر چه متصف بشود ذمت در حجاب تا اگر در ذمت است
عقلی متعین شده که قدیم است و تا سبب بدت و حجاب صفت است
و فنی در راه و مسع و بصفات متعین و علم او و جهت متعلق است جمیع
مستقلات متعین و حارث و واجب و موجود و معدوم و قدرت او و جهت
و متعلق است جمیع آنچه سمیع الوجود است از جایز است در راه و متعلق است
جمیع آنچه قبول حضا کند و کلام او در حدیث است و او امر است و نیست

و عزت و استخارست و عدت و وعده است و غیرت و غیرت که ما از این است یعنی
تادرت بقدرت و حیت مجید و در دست بار آورده و شکست که در جمعیت بعضی
در دست بیجری پس این صفات سبع کلمه است یعنی وجودت از لایه قدیمه باشد
غیرت نفسی در آن جزو جسم معلول ممکن نباشد و در وجودی یا در جسم آن خود
لزایه است یا ممکن الوجود لذاته و این صفات سبع حکم الوجود هر گاه نباشند
و زاید بر ذات باشند زیرا که اگر ممکن الوجود باشد معلول ذات خواهد بود
و صفت او نخواهد بود بلکه مخلوق او خواهد بود و معرفت خواهد بود و چون
ذات است ذات واجب عمل حوادث و تغییرات خواهد بود پس نزدیک
صفات زاید قدیمه از لایه جسم الوجود لذاته نبیند مثل ذات نفسی پس
برهمنی لازم آنکه در مرتبه وجود لذاته قابل باشد و مثبت خدا
قابل شده باشد که کل اهل است سلف و خلف لکن تا باین حد که بعضی
تقلید باین عقا که ما معتقد و قائلند و از جمله قلدها در خدا و عقیدت
ایشان که در حجب خلقت و کفر است یک است و چون مقرر است که پس
که اقرار بشما در این مکتب و نقله عربی ما کرد حکم اسلام و حکم اهل اسلام
بود چنان شود و حکم کفر او نماید کرد و از ما بر ما نفس حکم مسلمین
بار بود علما تغییر ازین فساد تقدیمه مانده کرده اند و با شری است
دا ده اند و چون این نحو کفر در مثل کفر ما نفس در آخرت آتش ظاهر
میشود و در دنیا محشر در دنیا این بود همان که در اصل که یک اصل
ایمانت و حیت بود و یک اصل ایمان است و در حقیقت و لا تخالفات در اصل است
که صفات و حیت است پس اول مخالفت در علم و حقیقت و علم عبارت از
حاکمیت که باعث یک است و ضار را در علم است علم اصل که عین
ذات مقدس است و نفس ذات مقدس خود صمیم بسیار از حقیقت بل در مرتبه
مکمل و نظری میدانند زیرا که ذات خود را در مجمع خصوصیات بر وجه ایجاد اشیا

هر یک در وقت خود و مرتبه خود بنفس ذات او مجید قبل از ایجاد
حاضرند و علم تقصیر که زاید بر ذات است و از صفات فعلی نه از
صفات مثل اول و این علم تقصیر را بر است مختلف است اول ظهوری در
از ذات است بعد در علمی نه صدور خارجی و صدور فعلی نه صدور فعلی
و چنین که فارایه و این سینا باشد این صورت را از توابع و روافد ذات
مقدس شمرده اند بعد عملت ذات از برای این صورت از جمله عقد
از این در علم یک است که حکما است همه متابعت است که کرده اند در این
و در عقد کفر از راه عملت است در مورد اگر چه هر هفتاد که خوانند
بر این کرده اند که لازم مراد صدور از وجود خود و در تمام
فعلی در تمام قابل باشد ذات مقدس عمل حلاوت شکره و غیره و اینها
منه اصول است نیست صورت ندارد زیرا که این صدور اگر صدور خارجی بود
ساخته بود و لکن این صدور عملیست نه خارجی و مطلق صدور بر وجه است
و بر سبب تشبه و علم از موجود است خارجی نیست تا این فساد لازم آید
بر این بنا بر اصول است اگر چه اصول و برای این است که طاعت و این صورت
تایم بلوغ محفوظ و حکم استی بر ایجاب باشد شاید از این است علم تقصیر
صورت تقصیریه قایل تغییر و تبدل است که قائم بکتاب محو و نبات است حالت
از مرتبه علم تقصیر حضور جمیع مخلوقات و استغیث از عرش تا بقدر خود
و ما در غرض و کلام متغیر و غیر متغیر جمع بنفس ذات خود و جمیع خصوصیات
عین لغبیه در نظر خدا عزوجل حاضر و هود او گذرند و نحو تغییر و خدا عزوجل
عالم و نبات جمع ذات جمیع خصوصیات بخود عین روش همه بخود
موجود و مخالف درین نوع علم و علم او حکما است و تبعه این سینا اند و از این تغییر
ایشان کرده اند پس حقیقت اگر چه قائلند باینکه جمیع ذات و جزئیات کلیات
معلوم ذات است که بخود صورت و نحو است نظری شود و غیر لکن انکار این سخن نظر را
کفر باشد هر چند در کفر قائلش هر گاه قائل باشد باین و ضروریات این باشد و بنا

۱۱۵
خود مدغم
سینا است
دختر نظر
مستجاب است
اوصاف

بر سر شریکه که اورا ساجح شده باشد قابل بخین امر شده بلخ تا با مرد و دین
قول که اول شعر نیز خواهد بود در باب صفات زاید بر ذات و لزوم
تقد و وجب الوجود لذاته این بود مخالف اول در صفات و اما
مخالفت ثانی در صفات و وجب الوجود پس مخالفت در صفت عدل است
و بیانش است که بقصدا رایه کریمه و اذا فعلوا حشمتا تا او جدا علیها
آباء نام و همه امر نایب با قل ان به لایا امر بالفحشاء بقولون عیب به طلاله
تفکوره و ایه کریمه واقم صلوة ان بصلوة تنزی عن الفحشاء و المنکر و ذکر الله
اگر و ایه کریمه ان به یا مر بالعدل و الامان کو ایما ذی القرب و منی عن
الفحشاء و المنکر و البی له یطعم للعالم تقول نیز کفار هر گاه از ایشان صادر
بخشند و نفعش قشیر شده رسو میگویند که یافته ایم برین خست و فعلی صحیح
بدر این خود را و خدا امر کرده است ما را باین فعل صحیح چشم رسوا بگویم
صلی علیه و آله در جواب کفار که بدست و تحقیق که خدا امر نموده است
نیکند ایاشا میگویند خدا و می بندید بر و بر حجت که نمیدانید و باز خدا میفرماید
که بر بادید و با پیاور نماز را که نماز نمی میکنند و بار تمیذ او افشا و قیام بیکر است
و امر قشیر زشت بد استیده و ذکر و یاد خدا درین باب بزرگتر است باز فرماید
که بدست که خدا امر میفرماید بعمل جهل و سبک و عطا کردن با قربا و خویشان
و نهی میکند از فحشاء و قبیح و منکر است و امر زشت بد در نظر خلق و یعنی
و رفع کردن از حد و اندازه خود پند میدهد خدا شما را تا بد مقصود بفریز
کا رتو بر پس بقصدا این لایات قطعت با نیکه فعال را نه ذات
قطع نظر از امر و نهی خدا و رسول خدا در واقع و نظر عقل حسنی و فحشی
سپا شد و متعلق روح و دم میشود در نظر عقل و متعلق لایات
و عقاب میشود با طاعت امر و نهی خدا بر طبق حسن و قبحش چنانکه

نص این آیات است پس هر گاه خدای عزوجل ثواب بدهد در بهشت بر کسی که
کاران را بجنات و فعال حسنه از طاعات و عبادات و عطا صدق و سایر
حزرت در است و عقاب کند بجهنم بر او بد کار است و بد کرداران را بیانات و فعال
قشیر و خوش شقیه از نادر تر و فحش و ظلم و اذیت خلق در ترک طاعات و عبادات
و تحصیل علم و معارف عادل خواهد بود و ظلمی از جناب مقدس صادر شده خواهد بود
زیرا که بر وفق استحقاق خلق با خلق سلوک کرده و اگر چنانکه جمهور اهل است
که طایفه اشعریه باشند و مخالف اندرین اصل میگویند که فعال را نه ذات است
و قبح نیاید و اگر خدا امر کند بزنا و شرب و ترک صلوة و قطع صلوات رحم ایشان
خواهد شد و صلاح و عبادت و صلوات و غیرت قبح و اگر جمع اینها و صحت اینها
بجهنم بر وجه فحش و شقیه و کفار را به بهشت بر و حذف عدل و ظلم نخواهد
بود و هر چه کند چون تمسک است عدل است و بنا برین هر گاه حذف عدل است
که کل خلق کافر و مؤمن فانی و صالح همه را به بهشت بر و حال آنکه بعضی را
و بعضی را جهنم خواهد بود و ظلم و حذف عدل است خواهد بود هر گاه شمار شد
و نقص عدل است و جناب قدس از این استه باشد و ظاهر است که این باطل و
و غلط است و این مخالف است این چون مخالف است نص قرآن غیر قابل و دلیل معقول
فتیوان گفت که نیز کفر است درین است نیست که سب کفر از قرنی موجب
خلود در نار است مثل سایر سابق و اگر سب کفر در نبوی موجب عدم جوار
حکام مسلمین مثل محض طوبی خون و مال دزدن و فرزند و دختر دادن و دیگر
خوبتر نشود سب اقرار شهادتین و صلوة بقدر عمر یا مثل سب بطولایف
سابقه مخالفه و لا مخالف است ثالث در صفات و حجت خود درین مخالف است در صفت
اراده و اختیار است و بیانش است که خدا عزوجل تبارک است بر فضل بزرگتر ما سوای
ذات خود تقدیر که عین ذات اوست بار اراه و خستاری که عین ذات اوست
میخواهد ایما نیکند و اگر نمیخواهد ایما نیکند بدون آنکه فعل لازم ذات او باشد
و تکلف از ذات او حال باشد و بدون آنکه اگر نمیخواهد نیکند محض فرض باشد

چنانکه عقلا حکایت زیرا که با جمیع کل طریقت خلق غیر محسوسه در هر دو صورت
 قائم بودست و مجرد عالم را ماضی و عکس و موجودیت که صدای غرض باشد
 و ایضا و علیت بدون سبب عدم و اشیای حقیقی جمالیست و پانزدهمین حضرت
 برضا علیه التحیه و السلام و انشا در حدیث مذکور در جدول کلمه فرموده که علم
 الله انحران است بارک و اولیای قدیم و اقدم حضرت اولیای اولیای اولیای
 قبله و کاشی معنی در میومیه فقد بان لنا باقرار العامة معجزة البصفا انه لا
 قبل به و اکثر معنی بقائه و بطل قول من زعم انه كان قبله او كان معه
 شئی و ذلك انه لو كان مع شئی بقائه لم يكن خالفا له لانه لم ينزل
 معه فكيف يكون خالفا لمن لم ينزل معه ولو كان قبله شئی كان الاول في ذلك
 الشئی لا يذا وكان الاول اوله بان يكون خالفا للذات الاعلیه بان يعلم
 کنا و خدا عز وجل و بشی خیر را که صدای غرض و جل قدیم است و قدم که صفت
 اوست چنین صفت که دلالت میکند عاقل را بر آنکه خدای قبل از خدا
 نیست و با خدا نیست در و ایم بودن و در میومیت پس ظاهر شد از برای
 ما با قرار عامه خلق معجزة صفت قدم که خلق قائمند با وجود خدای قبل از
 و با خدا نمیتواند بود در بقاء او و باطل شد قول آنکه طمان در آنکه قبل از خدا نیاید
 نمیتواند بود چیزی میباشد جهت آنکه اگر با خدا چیزی باشد در بقاء با وجود
 که خدا خالی او باشد جهت آنکه همیشه با اوست پس چگونه خالی چیزی باشد که همیشه
 با او بوده و اگر قبل از او خدای باشد ان اول خدا خواهد بود نه این و اول را خواهد بود
 بخیالقت و هرگاه ابتدا و خالفت چنانکه فرموده اند معتزله شایسته باشد الا باطل
 از عدم و اشیای صحیح حقیقی بر آیه وجود و معلولیت نتواند بود الا سبب عدم
 حقیقی را قی نه اعتباری محض اعتبار احصاء علیه در غایت معلول در وجود
 مثل اشیای بر تو قریب بنبط وجود صوفیه چنانکه شیخ و حکماست بگویند

علیقت لازم او باشد سبب بر معلول حق و اشیای حقیقی ظاهر است که علت است
 ممکنات ماضی به که صدای غرض و جمل باشد تا در وقت خواهد بود و فعل با یکبار و
 خواهد بود بر برکت وجود محسوسه و ذات مقتدر با وجود و عدم عالم جمع خواهد بود
 و منافعی که یک نخواهد بود چنانکه حکما سنا عدم علم متدینه و ظاهر خواهد بود که علم
 امکان من حیث امکان منزه درم خواهد بود و لازم امکان خواهد بود حق عدم صحیح
 و اشیای صحیح شبه از لیت این راه منفع خواهد بود و سلسله امور غرض بر تبه
 و متعاقبه مثل در درت فکریه اعتباریه بعینت حله و تبه حرکت و شخصیت از فعل
 از وضع فکریه و حوادث مرتبه مرتبه از وضع خواه مرتبه بالذات خواه غیر مرتبه
 الا بالعرض که کل جمالیست و غیر تنهایی مطلقا درین عالم موجود نیست بر مان تضایف
 و وسط و طرف و تطبیق چنانکه در شرح شرح عقاید عسلی مفضل در گزاره کرده و مراد
 خدا عز وجل است که از ابتدا ایجاد ابتدا کرده و کمال منی شده و ظاهر است
 که عالم حادث است بعد و وقت زمانه و سبب عدم و اشیای صحیح خواهد بود در غیر بقیه
 و اینکه البته باید این عدم واقعی مقارن است در زمان حاصل از حرکت جسم باشد
 نظیر هر مطلق است زیرا که نزاع اکثر بدو ایجاد است و مقارنت با ان معلوم
 چنانکه ممکنین و منجیده اند نفس و هم است و خیال و عینش است که عادت
 بجهت و خیالیات کرده اند و ربط بعالم لا مکان و لا زمان و عالم
 ندارند و از عالم بیانیات بیرون رفته اند مثل عوام و عامی اند حشر ایسنا و
 نفسخیده اند که عدم را از نفسی با زمان و کم نیست و عدم غیر سبب سبب خدایند
 محقق را داد در بیانات و مادر سبب است خود تفضیل کرده ایم که شیخ در تفسیر
 گفته در این از اخطا و هم است و با آنکه نماند و همی بعد از تحقیق بر مکرر در لوم
 واقعی بلا استند است و مگر نیز ملذذات و اولیای محض لفظ است بلکه معتزله
 بر جوع بود و اشیای غیر سبب است و از خصیصه است که کثیر حکما کرده اند قول قدیم عالم
 و این بر حکم منافات است که بقه دارد و درین باب در تفسیر و کتب است

انچه اشخیز درین مقام نقل کرده اند بیانش آنکه با آنکه قابل شده اند که خدای عز
وجل فاعل مختار است بخوبی که ترجیح میکند فعل در کثرت را بر یک در کمیت و بطریق
یکه با اختیار مطلق قابل شده اند در عین مطلق قابل شده اند و اینست عین
اراده او مطلق دخل در صدور فعل او و از طرف دیگر با آنکه خدای عزوجل
است و بر هر شایسته است که اراده عین جبر است تا آنکه فعل است و اراده
خدا و اذن خدا تابع اراده است تا خدایت مطلق تکلیف نشود که بی اختیار
با اراده و اختیار خود که بشنود و ثواب و عقاب فعل اختیاری بشنود و اذن
باشد و مقارنت اراده با اثر افعال فایده دهد در جنس مخصص با آنکه
بدیهه عقل است عدم دخل اراده عین در فعل و آنکه اراده عین با آنکه
مقتضی اولیایم طاعت و طینت است که بطریق جبر است
نماید زیرا که مقتضی برین مانع از خداوند است که در حق او
نمیکند اثر او اختیار مقتضی است که طینت و طاعت و طینت را
و هر کس باشد بر مقتضای مانع که امر خدا باشد یا بر عکس می باشد این اختیار
و ترجیح با اراده بنده است که هیچ وجهی در قیاس او امور مختلفه است که
شتر از امور خارج بود و در خود و از سوانح حادثه خصوص وقت و مقام و اولاد
از حکام و در قضا و غیر ذلک از فکر و عقوبت قابل در امور آخرت که آنچه سبب
فعل خیر است باشد تو فیقات گویند خصوص دارد است سوانح غیر از اینست
و بوارق و شرفیات عالم را نیز که حجیات جانب عقل و طاعت است
بر مقتضای هوا و هوس و قول مشهور لایح و لا تقول فی لکن امرین
همین سخن دارد و دنیا بر نیست که فار و شده که حکم طینت بود در فعل
ولا ابالی غیر مضمین بود اندام که گویند که این جبر و ظلم بود زیرا که
هوا و هوس نفس صاحب طینت بد بر امر خدا و اطاعت شرع عقل با اراده
اختیار

دختر را دست با بند زده و سیاله هم را مثل کلی و تین منقلب است
در تین جبر و اختیار است و هر چند در حق طینت بد غالب است
در واقع جبر و ظلم باشد هر چند جنین نماید و در خدا عزوجل فرموده است
النار و لا ابالی لیس من ان تائب الله انظلم و انکه در باب جبر و اختیار
شده موافق است با مردم خواهی که نسبت بمبادی اول حضرت زینت بار اله
اختیار و معلومت که اراده اوله دیگر نمیخواهد بلکه در قیاس است
که امور و فروع و کسب از خصوص و غیره است که مطلق ضابطه ندارد
و به هم و اما مخالفت در هر دو حکم که بنویسند است من مخالف است
الذمیه است از افعال و سرفه با فرقه شیعه است که بنویسند است من مخالف است
و قائلین کفایت اختیار است و جماعه و بیان است که اینها خصوص
و ضعیف شریف است از رسال اولیایم است خصوص در بیان
و سرور بیان که رسول تعالی و سید کونین و فایده است من مطلق معلومت است
و سلامه و کفایت علمه و علمه و سنجی را دنیا و اولاد و سایر بنا جمع
حکام شریف و طاعت کفر حضرت بودی از جانب خدا عزوجل فرموده
مقتضا و ما بنطق غیبه الوراك هو الوحي یوحی لیس تاطن و کما عنود از این
در پس خود کفر حضرت بلکه نسبت گفته او کردی که از جانب خدا باور شده
و فرموده او با جبهه و دورای بنوده خانه که این است و جمع از صحابه آن
حضرت منافق و غیر منافق نموده اند و اینها طینت و فعل اعمال
تبع حضرت میکرده اند خانه در سرداری سهام و غیره طینت زدند و در
این بر وجه و تعدیل احوال تبع حضرت بوده خانه که است موافق و کفر
از و معلومت خصوص است مخالف از صحیح بنابر و غیره و اینها دلالت میکند

مجلس

که اول است اقرار بنبوت رسول خدا صلی الله علیه و آله که هنوز نکرده اند
فاور آنچه رسول خدا و واقع کثرت از جانب خدا بوده زشت است مانند تکلم
این قدر او را در میان خود ممتاز دانند که وحی بر او نازل شده نه بر کسان
و ظاهر است که این سخنها در آن حضرت صلی الله علیه و آله دشمنان اگر کفر و شقاق
نمایند که از کفر و شقاق خواهد بود در حقیقت و واقع و قول آن ساعی در حق آن
که منافقین بودند در ظاهر مسلم و در باطن کافر تر از راه کار ساری می خوانند
قطع نظر از آنچه در باب بیفاق بیان از وجه شکر است و لا محاله در این
حکم که لامت است پس مخالفین صمد بنیامیه آن ساعی و فرقه با چه
باید فرزند الهی باشد و بنیاء خدایت اولاد برین امر است که خدایت بر حق است
است نه خدا که شکر است که بر حق است یا با جماع زیرا که تحقیق بر عاقل است
مجموعه علم را اهل است تا نمایند که خدایت ابابکر فطنته و ناکاه با اتفاق
سفقت شد و با جماع نبود و لیکن عمر همید است خدایت با جماع و قعود فطنته
نشود علی زعم ظمیر که او که در حدیث شوری که در میان و با ظهور
خدایت با خیار است بآیات کراهه مثل ایة کریمه ما کان لام حیرة و آیه
و ربک یخلق بی و ویشار و غیره و با اینکه هرگاه رسول عظیم است
که خاتم الانبیا باشد بیاید و بیان فرماید که هرگاه مسجد روید یا
است را پیش کنایه و کیف روید یا حیرت و بو نماند
که الیوم کملت لکم دینکم که مرجع است که امور دین مکل از جانب خدا
و امر خدایت از امر دین باشد زیرا که فرموده طیفه نسیم
دین و دنیاوی که کتب دنیا در نزد دینی است واقع چنانکه ظاهر
در حدیث است

۱۲۴
و هو است از سیرت خلفا و سنت شیخین و سیرت رسول خدا صلی الله علیه و آله
ضحی و این م تبت همان کند که صدقه و سزاوار خدایت بود از من کسبت
که شکر است مراد سیرت و طریقت مراد بر قرار دارد و این بیان میماند که
با کمال قیاس از کتب است نه بر روی رود و با آنکه در بیان و با طفل کتب خانه
چون بند گوید با طهارت که من مردم سزا از بر من خلیفه و نبی بر خود تعظیم
تعیین کند و سکت نیست که از خدا و رسول خدا یعنی امری صادر نشود
و کلامه و عجب است که جماع است که بکار ما جاء به این که ضروری نیست
کفایت و حال آنکه خانه شایع موقوف و غیره مسلم دارند که حضرت رسول
خدا ص در فرض فرود و امر کرد که بنویز لیل طاس کتب کم کتابان نقل و
و عکوفت ان لینی غیبه الوجع حبیبنا کت با الله و لکن را رسول خدا ص
رسول خدا که لکن را جاء به این ضروری یعنی بود و با این حکم کار فرزند
و حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله نتوانست که سرفنده فرما بدلیل است
صحابه و کثرت و کثرت و لکن عمر در رایع و ضیق وقت و عدم تکلیف و امر خدا
بزیاده ازین درین وقت با آنکه در غزوه تبلیغ شده بود امر بقیام در کجا
لکن کرد و لهذا لکن نیز نقل کرده اند از آن یک صحابه که رسول خدا صلی الله علیه و آله
را حضرت از دنیا آلا از امر المؤمنین علی بن ابیطالب علیه السلام و استدم
و بنیامیه خدایت بر خدایت است که جهاد و رای بر آنکه هرگاه
با جهاد و رای بر آنکه رسول خدا ص جهاد و رای عمل کرده خدایت و خدایت
قول رسول خدا ص در غزوه خیمه بر جهاد دورا توان نمود و بنیامیه خدایت
از خدا را بر جهاد توان گذشت و شریک دین و کثرت رسول صلی الله علیه و آله

با تبت سبطین و تحریف جا هلمین و ترویج است عین در تقابلیت
سحل عقلین نمود و چون خطا است که حفظ شریعت غرض حضرت رسول
خدا صلی الله علیه و آله من قبل از منسوب من قبل از رسول است
بزرگ بود که مستد او باشد و بنیاء حکام بر حکم از او است
روح نه بهر جهت در رفیع و بنیاء سبیل بر نفس و در عین عقل ظاهر
می شود که شیخ که در سن اسمعیل بوده و خود بر کتبه اگر شیخ است
شده باشد بر وفق عقلا اگر سلسله از مالیه خبری از جمله است
شده زیرا که در شفا صحر کرده در جهات ضبط فرود اطلاق ذکر
ضبط فرود با نام توبه بر روح مستد من عذبه کرده و از جمله
عجبه آنکه خدفت و لامت در قران محمد و قران محمد کثرت
نموده در هر جا که شده تعیین از بنوده الا در قبل خدا
سئل انما جعل في الأرض خليفة لربا ب حضرت آدم و اوار
انما جعل في خليفة في الأرض لربا ب حضرت راد و اوار
للناس لا انا و ربا ب حضرت ابراهیم و لامت حضرت ابراهیم
الا در زرت و اولاد الهان و تلف کرده اصل خود است عالمی
از جهت ذریت و اولاد و بعضی همانکه حضرت خدیجه بان
عقالت شان و در خستگان پدر جمع آنها بود از خود از راه عقبت
لامت فرمود در زرت و اهدا کرد از جهت ذریت خود و این
امر تلف کرده در ربا ب رسول عقلین و سید کونین با آنکه ذریت

در

و جلالت او که از آنکه بر المونین بود علم شریعت بود و تقوی بود که مناسط
خدفت و لامت با بی در امرت و آنچه بود و از هر بود و اوج بود و علم بود
و اعدل بود و اینکه با علم بود و عمر اعدل خط بر لطف است زیرا که علم عقل است
و عقل با آنکه از آنکه معلوم شد و عدل بود و توبه است و اول که تقوی و عقل
کرد بعد از آنکه رسول خدا صلی الله علیه و آله کرده بود و آنکه توبه کرده بود که در
عطا دفع کرد و این علم بود و معادیه را بر غم و عمر و عیاض را بر مضر است
کرد و سنگ نیست در فرق و علم بیان و بر فرق بود و او اگر غرض آن تقوی بود
و جناب میان ندارد و هر گاه خدفت بنفس بر شیخ خدفت است که نفس را
عزیز عین سبط لیه نیست و لا تخلف در هر چه همسار است من خلف
درین صل حکما و عذبت است و اند که از راه عقل اثبات معاد را توبه
که عدالت روح و نفس است در عالم بزرگ که ما این موت حشر و جهنم
قیامت و فلق ارواح بجا است و وقت صاحب در زمان خلق
و در وقت بادن جسد نه بادن مثلا از بابی بدن در عالم حیات و خیال
که در عالم زخمت بنا بر طایفه بعضی جبار و احدی عالم بر وجود عالم
و عالم فلق و نیز از معاد ارواح که معاد جسد است قابل شده اند و سکت است
که لقا معاد جسد اصل کثرت و کوه قرین و سایر کثرت عرب نبود
کثر این مناسط لقا رضا غرور و لقا لقا حشر صله و احوال
رضنه قاسم بر سواقی قانون قران محمد و قران محمد و بعضی از حکما
همین متاخرین قایلین بعالم مثال بدن حشر جسد را بدن مثال
دهنته اند نه بدن جسد و بدن جسد نه ذریت است و ذریت نه حرکت
در جوهر بدن مثال شود و بدن بهشتی شود و این نیز لقا حشر است
و کثرت و معقد باین عقلا نهته کاف است و لقا اصل حشر است
انما عشره لایمیه قریب بالحق حشر است و سنگ نیست که هر چه از سبک

در

قبلمند تا آنچه در بعضی احادیث شاذه مرویه از عذرات شمه وارد شده
مخالف اصول مذکور است بطریق ذر واه و علماء مثل حکیم ابن ابراهیم نقل کرده اند مثل
حدیثی که در وقت رحمت رسول خدا صلی الله علیه و آله چند هزار سال حکومت
خواهد کرد و مرالمونین علیه صلواته درم چند هزار سال حکومت خواهد کرد و مثال
این چون مخالف اصول مذکور است بلکه مخالف کلام آمده و مجرب شده زیرا که اصول
مذکور است طایفه ناصیه اینها عشرت است نه انان لام تا عشرت و لامت
انفکس زبان قیامت دارد که قیامت کبریا در غل او قیامت دیگر
خواهد بود از غل دیگر است و خواهد بود در ربط غیر است اینها عشرتند
و مخالف اصول اینها نیست و لهذا کسر عارف با اصول و وقوع مذکور
نماند بر کمال عقل و قوت او چهار صورت شرح ندارد چنانکه صحیح
مقبوله عمر بن خطبه است و چنانکه گفته شد اصل رحمت حقیقت و در حقیقت
ابا عبد الله بن علی و حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام در آنکه در حق
عسیر و جمعی از مؤمنین و جمعی از کفار از اخبار معلوم شود نه زناده و کس
ایل رحمت اهل تکلیف نیستند و از جنه معاد و تند مثل بدی که در تندر است
در خدمت و حکومت حقیقی نیست و در خدمت حق صاحب الامر است تا قیام نبی
و همه العاد را که اولیای حق است بر ما به نیابت طایفه اصول بر وضع
در جابت و این سه فصل اول در اعتقاد است اصول و فصل ثانیه در اعمال
فروع و فصل ثالث در اخلاق ضروری فصل اول در اعتقاد است اصول و فصل
در عقاید عقلیه هجده است که آنچه بر همین عقیده است که در مابعد بر قرآن
و اخبار صحیحیه عرض شود تا از او نام و حقیقت نامیده و ماوس سبطانیه ضمیمه
مضمون و محققان محفوظ مانده و اگر کتبت انه و وضع لم حکیم ما انزل الله فیها
هم الکما فزونی بر آید در کتبت حکیم ما انزل الله فیها و حکیم کرده شد هم با انزل
و هم بقیه عقاید که در اخبار و در حدیث و کتب بر مفسد است او کرده که کتبت
در اعتقاد اول لازم است در امور که موقوف علیه صدق رسول است در ما جاء به
مثل آیات و حجب الوجود و تو حیدر حجب الوجود و قدرت او و علماء او و قدرت

العراق

معه بر صدق و غیر باقی است و در غیره و الله و لازم آید چون غیر از
اصح از او نام و در سبب است نه توقف است موقوف علیه صدق نبی کتاب است
و بر ما لازم نمی آید زیرا که در صورت کتاب است در باب موقوف علیه
صدق نبی باشد و موقوف است بر حقیقت است و در غیر از آنکه تا آستان حکیم ما انزل
بیشتر بر ما نه بقیه محض در هر حکم بقیه محض درین مورد حکیم ما انزل الله نیست
از لای حکم خدا با تنوع عقل در بیان تا متوسط و ضمیمه هر کس او در باب غیر موقوف
صدق نبی کتاب است و دلیل حکمت حقیقت است در هر یک و قطعاً حکیم ما انزل الله
است و دلیل عقلیه و بر این معنی بود موقوف است بر حقیقت تا انزل الله بر آنکه
دانشمند که ان هدیه بر ما تقی و روح و در کتب حضرت که عقل عقیده و نظر
اولوالابن از خلق است حکم سیدی و تباحث او کند و عقلی نظر او را کمال بکار
او کند و ابا انرا نماید و بداند چنانکه خدا عز و جل در قرآن مجید در او امر فرمود
شکرت است همه جا جمله عقل رسو و فهم کرده بقول خود افلا یعقلون افلا یعرفون افلا
یعقلون و غیره و در دلیل حقیقت صدق او و در نفس می عقل و مقتضای
او کرده اند و اینها هر توفیق بر آثار و دلائل عقیده و قواعد عقیده را از امور
و بر اساس هر گاه عقل و نقل معارضه کند ترجیح عقل و تا دلیل نقل باید که در حقیقت
عقل نقل کرده اند و مسئله کرده اند و حکماء لا ابا بلایه بر و اکم عقاید شیخ غنی است
این را دلیل خود کرده هر خیال باطل و هر فکر سودمند و هر کس سبطان را که خاطر میزند
او را بر همان عقیده نام کردند و دیگر کار را شروع ندارند مطلق و اگر کس را بقیه نبی
خواند از شیخ جواب گویند که تا دلیل نقل باشد که در مواضع مسئله مفتوح به علماء و
است که اگر عقل مطلق مستحق بود و محفوظ از دست مطلق اصحاب بود و جمیع
شراعی و کتب سلا و نزولش به کار بود و عقل حجت و مادی کامل بود و نزول کتب
و کتب دلیل بطلان این شیخ است و اگر گویند موقوف است بر حقیقت شراعی جواب گویند
که در حقیقت عدم تقلید بر عقل است و این ضمیمه فرض را عقل نقل است

در بعضی محفوظ است از رساوس در بعضی در نقل و نزول شرعی کتب صحیح
 بعضی دیگر است که در این نزول شرعی و کتب در بعضی مستقل محفوظ نگه داشته
 که آن مثل اجماع و وجوب و توحید و غیره باشد البته زیرا که استقلال
 در کتب قسم دیگر ظاهر است و اگر گویند که در قسم مستقل محفوظ است
 و مستوی است و مکرر در قسم دیگر و در این مستقل گویم این مابین مدعی است
 گفته شد و لهذا حکما هم حمایت عقلیات کند و مدار عقل کند از این
 و طاعت شرعیات نهفته باشد و بلکه شرح کنند و عرض عقاید
 بر شرح کنند و بنا بر آن گذارند که چون بر این عقیده قطعی است
 اگر نقل مخالف آن باشد تصور کنند از و زیرا که نقل را تا وید
 باید که در این نقل و عدم او در در کار نیست
 زیرا که اگر هست و مخالف است تا اولت بخیر تر سوائی عقل باشد
 ظاهرا عقاید چنین طایفه غالباً از نقل باشد و البته در عقاید
 این صنفی بر این و این شرح که عقاید اول و اول نیست که او اینها
 و با جهاد به الزام است از خصیص طاعت استمال امر است چنین است که در اول
 در از جانب خدا آورده که سناط و در عقاید است از راه نقل
 امرها بر این درین طایفه بر کمال باشد و تا فانی بر است که در صحت عقاید
 بر کتاب و سنت عرض شود اگر موافق باشد یا مخالف نباشد عقاید گفته اند
 موافق بر این عقیده باشد و اگر مخالف بر این باشد توقف کند در بر این گویم
 کند و از معانی نماید مقتضای نقل هرگاه از قواعد باشد و از نشانی

داند و ارجح نماید برسد بحدیث صحیح آنان و قاطع ابراهان خانکه در هر کار
 و مایه و در هر کار آورده شده و قطع نباید نقل کند زیرا که اگر عقل مستقل محفوظ از رساوس
 و او نام فاسده بود تا که در نزول شرعی و کتب و بعضی ابراهیم با شایع و طاعت استناد
 نیست و نقل میزان نام در حقیقت از خطا و در فکر نیست زیرا که حفظ از خطا در
 بر این مکتب تا حفظ از خطا در میزان معتدات بر این اقرار و سایر بر این است
 و هیئت و خیالات مشبهات بعد بر این مکتب و مدار مخالفت اصول است و این عقاید
 طریقت و طبقات اهل عالم از عقاید اول و اللغات که اهل کمال بر این عقاید
 مثل مخالفت حکماست و اینها از هر دو حکما ابراهیم در باب حقیقت جسم که از این
 و بعد است یا چه در یک غیر اینها یک بقای است عرض و در مثل مخالفت حکما
 و مکتب در باب وحدت و قدم که آیا بر این تطبق جا در او مترقیه متعاقبه
 میشود یا مخصوص امور جمعه است و مثل مخالفت شیعه و در این عقاید جمیع
 یا بعضی بر مخالفات عقیده و هر چند خواهد بود جهت معتد بر این عقاید
 تعیین کرده که در قضیه که شکی نیست بر علیه حکم بر این است و لکن اینها
 جهت تمیز کل بر هیات از سایر هیات و خیالات باطله شبیه بر هیات
 و با جمله میزان حق شرح و گفته حقیقت قاسم و عظم بر آنه و باید که جمیع عقاید
 میزان شرح سجده تا اطاعت حکم با ازل نه شده باشد و جمیع مصلحتها ماضیه و
 قرآن و جمیع قول رسول جمیع باشد و بعضی از خیالات مانده و او نام باطله
 بود و کس مقصود که ناشر از ریاضات غیر مشر و عدم و تصفیه هر عقیده از انبابت
 جوکیان گفته اند شده باشد که آنرا کشف نام کرده اند و حال آنکه کشف عبارت
 از حدیث است که عبارات از اوست بطایب با و است و خود اقرار در هر چیز لازم
 و مستقیم که لغت جمل و حرات سخنان را کفر نیز بلکه کفرها در در چنانکه از این

چنانچه جمله عوام ظاهرا با برضا و در کرد و آنها بفرمود با برضا و رسول کرده اند
کفر و فرموده بوده و لایق و مناسب خلق بوده و در کار بوده فرموده که گفته اند
و گفتوا عما سکت امره و انبوم اهلک لکم و سکتکم در محنت علیکم نعمت و سعادت
و انبوع برین معرود به علم با بصوب و الیه المرجع و الماس فضل مردم در اعمال
فردی در تمام عبادت پس باید است که عرض از عبادت اطاعت امر است
و اطاعت غیر آنست تا چیزی از شارع متعلق و رسیده ازین جهت که از در صبر
صادر کرد و جمیع خصوصیات که از او صادر شده و لذا چون اهل بیت علم صلوة
و السلام حفظ این طریق از رسول خدا به علیه الله کرده اند و تقوی و خجسته
و تقی و عقل کرده اند عبادت ما خود از ایشان مقبول است و ما خود از این
بطریق تقوی درو با هم در امر مقبول است زیرا که عبادت خدا از خود
خدا نیست بلکه فرموده نمرد و جمیع است و ازین راه است تراشید خدا کرده
خواهد بود در عبادت و در جواب اطاعت و لذا او آورده که هر که حصه را
نوازه داند مشرک است زیرا که حصه که نوازه باشد خدا نیافریده پس از فرموده
او را با خدا شریک کرده خواهد بود و از فرمایش مشرک خواهد بود و بعد از
در هر عبادت و ذکر و دعا شرط قبول او است که چیزی و چیزی باشد که از
متعلق در آورده و چیزی را حضرت رسول خدا صبا و از آن همه در صلوة است
علیم مقبول شده و بما آورده اند همان شیخ و نحو می آوردن آنهاست با
و ابرو می شود و عبادت و در روز و در وقت راتلا دعوت و شروع و شروع و حق
و حرام و ضابطه عقاب نه تمام باشد که نماز چهار رکعتی را پنج رکعتی باید بود
در کعبه یا چهار سجده می آورد البته بدعت و ضیق و حرام خواهد بود و در غنچه
کفر مبتدع نیز خواهد بود و معنی هر گاه که در وقت حاجت مقتضای وجهنا علیه
و انما خلقنا الله اراد ان یذکر او را و سکون نماز و شکر و انما خلقنا الله اراد ان

بگنجد

بگنجد و نسبت آنکه صلوة قرآن کل نفس بقصد فله متبداه عبادت مقبول است
خواهد بود و اگر نسبت نماز هفت بعثت سبیلان بگنجد در مورد و ضیق و حرام خواهد بود
و نماز را اگر قصد اطاعت خدا و فرموده خدا بقصد فالن از را و از آنکه مردم صلوات
و عبادت را نهند با خدایان با او را بگنجد که نفس خود را نیز فرستاده باشد بعد
عمل خود را و هر آنکه فالن نماز را که اگر استودع خود را با درستی آمد او را یا
در از آن پیش نفس خود باید که عرض در سنی متعلق با این عمل است و فالن شرط
نظر از سوی الله کرده مرکب را منظور داشته و جمع از عرض و نیزه را از در حقیقت
عالی اولاد و خود و نیزه را از اول برده کرده باشد که کت نماز بقصد
اگر از در صبر صادر کرد و یقینا سبب ثبات است ثبات از قصد و نسبت و اگر کت
نسبت بر باشد سبب بگنجد خواهد بود و نیزه ثبات است این را وسیله بنا کردن
و ثبات عدم قصد اطاعت از جهت اطاعت و بگنجد با عبادت مقبول است
بگنجد از تقوی نسبت فرموده خدا و بگنجد است و حرام خواهد بود
علیم نیزه را بگنجد و بگنجد صورتی باشد آن عبادت نسبت و نظر
و تقوی لکن نیزه و آیه آنگه و اجبار هم در میان هم با این عمل است
حرم و اطاعت بقصد هم نسبت لایح و بر نسبت و انبوع برین در عبادت
که عرض از عبادت اطاعت و محض تمثال و فرمان بود نسبت بر سبب
اگر حدف فرموده باشد اطاعت نخواهد بود و محض فرمان برادر نخواهد بود
و خود این همی در نسبت همی خواهد بود و همچنین ذکر مثل شیخ و سبب
بگنجد و تغفار و سایر از کارهای متعلق از شروع و بنحوی که حضرت رسول
خدا صبا به علیه الله در عرض است نسبت در سال در است و آیه همی بگنجد
عبودیت عرض است حیات سال الام لانت با نظر در حضور کل خلق شیخ
مان خواهد بود از کارهای برادر و دیگر می آوردند هر گاه بگنجد که خدا کرده بود
ذکر است و قدر عدل در زمان عبودیت با کرده و امر بگنجد کرده و در چهار
نیزه آورده که با این در خارج از انصاف هم چند یکدیگر با بگنجد آن بگنجد

که گفته بود آنکه آنکه در آن کلمات از آن و با همین زبان که
 با او یاد کردن با اینکه با هر حرکت که کند با او و با هر شیخ
 از دایره شرح خدا چون نگذارد که از لغت کتاب دست باشد و تاسی
 و کشف حضرت رسول خدا و هر چه مخالف باشد برت و تشریح خواهد بود
 کردن با سماع و بر زبان زد کردن لغت با حلقه با سماع زیرا که ظاهر است
 که هر که حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم را در هر صفتی که در علم
 است تمام آن است و با ضبط اوقات ایشان در هر صفتی که در هر صفت
 شبان روز چنین بود و در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که
 ذکر است و وفا است که اگر صادر شد نقل می شود و حدیثی است که در
 نقلی ندارد جهت آنکه است و موافقی در نقل در هر صفتی که در هر صفتی که
 در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که
 نقل شده با توفیق و در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که
 حیوانیت نه عقلمند و مطرب است و حیوانیت است و مستندات بهیمی است و در هر صفتی که
 چنانکه از هر دو اولیای نقل کرده در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که
 در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که
 سوستی چنانکه شیخ زین الدین در بعضی تصانیف خود تصریح کرده و در هر صفتی که
 عالم بود و حق و ما هر در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که
 و اقرین است و بعد از آنکه با لایحه و بعد از آنکه با لایحه و بعد از آنکه با لایحه
 با حسن شرف و در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که

خدا

ابدال بر مقامات و آوازه جات و شجاعت بهم بر سر مثل فواوین و برگ
 نوزد عرب و عراق و بجم و عثمان و غیره در اوقات ذوات الاوقات و ذوات
 المنطق مثل چهار تار و در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که
 در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که
 خوانند که بدو رود و خارج کنند مثل مطهر و صوفیه می خوانند که در هر صفتی که
 که میان فانه و سرفانه و با هر که در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که
 حولا نطق را با ضرب جمع کند مثل نقل و نیم نقل و ضرب الفصح در هر صفتی که
 و حولا نطق این سخن خوانند که البته فانه است و در هر صفتی که در هر صفتی که
 من القدم الما لآن عنا و غیره می گویند و قول مخصوص عربی بدون عربی در هر صفتی که
 و نقلی ندارد و در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که
 از برای هر که در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که
 و چون دانسته شد که غنا است پس هر دوی که بخوانند حوام کرده شود
 صورت شرح و نقلی ندارد و در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که
 در تقییر آیه که عالم الغیب فله یظهر علی غیبه هذا الی غیره از نقلی که در هر صفتی که
 که این آیه در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که
 الغیب است پس در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که
 کس آنکه کس که در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که
 در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که
 باشد لیکن رسول می شنید و خدا عز و جل مخصوص گفته با و رسول خود را بطلان
 که است و تخم کرده و هماب که است و تخم کرده و هماب که است و تخم کرده و هماب که است

حاد است اینها کار و در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که در هر صفتی که

خلقند در نظر خدا از راه حضور و درگاه خدا بودن بلکه شیخ در مقام
عاریت اشعارت فصیح در باب کرامات و عارف عبادت نوشته در شان طریقت
خلق از زبان کفره است بمقام و بند و ان و غیره تصنیفات و در کتب غیره
عجیب و لغویان غیره که بعضی قریب از کتب بود و سماع و صیغ صوفیه که از آن
جهت کرامات و عارف عبادت ازین کفره بزرگ و هند صادر میشود
از راه بطایح حوس فلان و باطن و اتصال نفس بعالم غیب این تصنیفات
در چهار بعد از روح بیغیبات باخاصیه و از راه طبیعت نه از راه قرب کند
در نظر و مسند بر درگاه خدا بودن در از راه مطلع شدن خدا ایشان را
بلکه از باب استراق سمع شیاطین و بنا برین چنین کرامات بقدر و وقوع
دلالت بر قرب مقبول کند باکن جمع شود با آنچه قریب مقبول درگاه خدا که
وصول برین درجیات و کرامات است و بسبب است نسبت انات
باطاعت صحیح شرفیت غرامت پیش از کرامات و مکنات و عبادت
و طاعات و سوسکه باخلق همه در مالیات و ظهور و اوضاع و بیروی کمال
مشار و حمد یکبار و ائمه اطهار در صیغ اظهار شرف و کمال و در دفع و سوسکه
را از کار و ولایت و تقدیرات و مبرات و ترویج شرفیت و عمل تصفیای
او بایه که یمه قل ان کلمم محمول به تا بنویز یکبیم الله و همچنین در اوقییه باید
که تا مؤثر و مستول بر از ائمه عیون و طهارت و ازین جهت که مستول از الهان
و مستحق از جانبش است خواننده شود نه ازین جهت که خلق شیخ و خلق
بر و گفته حیرانکه حیرت بجز از هفت جهت که از هر اهل حق علیه السلام
مردیت و از کفر جهت که بر فرقه و بدایه از هر دست و از آن جهت که بر
بخواند

بخواند عبادت است دینت، قریب مقبول را از آن جهت که بعضی شیخ شایسته
گفته بخواند عبادت و طاعت نخواهد بود و از باب تصنیفات کفره خواهد
بود و این در سایر مجال نزد عارف عبادت و معادلت عسود و بقایات
لا حکم باید بروی فرسوده شرح و ازین جهت که فرسوده شایسته باشد
برین فرسوده شرح شد او را تا حاصل دلجوایم در مقام حکمت و بطلدن دانند و کون
و چرا کار نباید داشت در همه باب و در علم بالعبودیت و الیه الرجوع و العتاب
فصیح در خلق هر از در ضابطه در هدایت است که اول محبت دنیا که عبادت
از محبت مال و جاه و وزن و فرزند و محبت جهت و لذت از لذت اکثر
و جماع و غایب و استراحت که مجموع اینها محبت دنیا است از دل بردن کرد و چون
مهربان است از آن کرد که حمایت ابد اوست هر چند سورت نام اوست همیشه حق
بغیر از او را در نظر گذارند و کرامات و مکنات حوز را با آنچه با ملاحظه الله
شرح محض سبب مکنات آن عالم است قاضی این محبت از دل کنند شخصی و دل
بر رفتار این سفر ننهند و با خدا عزوجل نسبت را صاف کنند و در عهد و تقبل رضا
او در نیاید و خود را خالص از جهت او کنند و همس را در هر چیز ایستاده و بی کار
ندانند و اینها از در و در نهایت در غیر شکل است و با حصول این حالت
حصول ازین شبانه باعث نرسد و تاسف او و نه باعث سرور و فرح و خوشی
او خواهد شد و صدق آیه که یمه لکلمه تا سوا علی ما ناکم و لا تفرحوا بما آتاکم
خواهد شد و او را عموم و اقدم متعارف اهل دنیا سبب حصول مال و تاسف
بر عدم حصول جاه و شان و تبار و عیش و لذت و کله متاع است و هر چه متاع خواهد
بود با عدم غم و غصه بر وقت ازین و تصفیای آیه که یمه تطییب الریح للعباده
ایقدر سگدره در آن جمیع خواهد داشت که جمع نغم و بنویز از جانبش است
و ضیوع او در وضع نیست الله عزوجل از عرضیه آن روزی در آردن و مانع و معطل
خدا عزوجل است از هیچ کس بخش نخواهد است بغیر از تو بنیاد تقوی کارها

خواهد گشت و باعث قطع او از خلق و تزلزل هرگاه اقدست خواهد شد در ذات
 دنیا از راه عدم غموم و آلام حاصل از راه عدم سبب حصول مقصود و ادوات
 او را حاصل خواهد شد و تقبل این حالت نمیشد مگر با مجامد و با نفس آواره و فکر
 در عاقبت کار و در غلظت فتنه و عدم بقا درین دنیا و غلظت محال درت خلق
 و طوایف ماضیه از ابرار و فجار و تعقیبات خلق و مال مال مجار و وقت و حیا
 و توطین نفس بر تقبل خیرات و دفع بد و کس باطله و خیرات نامیده بر وجه دیگر
 نام اللذت و شاطط الوصلت و حصول این حالت لذت و زوال العیض
 اقلند زمیمه نیز خواهد شد مثل حسد و غیب قه و انقضاء عداوت میان
 خلق و حرص و غیره زیرا که هرگاه داشت که خلق در عطا و امر و در میوه
 رسع حندان و خیریت و مانع و معطلی خدا رخصت و غرست و معینند انگریز
 در عرض زوال انفاست جمیعش صحت در حصول بقا و هم که مقصد ارباب
 هم و مقصود اکابر امم تواند بود زیرا که صحت این امر نظام و بارش این
 ذور العقیقه و اللذات سابقه با عیش و نام این در اندک زمان آفرین
 روزگار محو و غلظت گردیده و اثر از نام و نشانی این مانده و اگر از این
 صدقه جاریه مانده باشد یا نیست حشمت باقیه مثل خیریت باقیه و ترس عباد
 در دنیا و خلق بر افعال حسنت و اتمار برین سینه خیرات و برترت عباد
 حصول ثواب ان خیرات و حرکت در آن عبادت مرتب بقا آن اوضاع
 و حال است لفظی با و خواهد هر چه جهت حرکت در فعل او در آن خیریت مثل فعل
 علی علیه السلام روز خندق در عبادت تقویین خواهد بود بنا بر سبب او و تقیام
 شکریت غر او در این درونی ملت میفان که باعث عبادت حق و این است
 و خیریت او از عبادت تقویین احتمال عدم غموم و دریا و عدم قبول دار و در
 البته آن صریح سبب عبادت تقویین در سبب خیرات دیگر نیز بود و فلهذا و این است
 که ضربت علی علیه السلام خندق نیز صریح عبادت تقویین و با جمله هرگاه داشت که

این است که از افعال عبادت تقویین است

خلق و با نفی دنیا در ذات در نوع در عبادت رجه با چشم غضب او این است که خلق
 کم نخواهد بود و حسد او و زوال خواهد کرد زیرا که حسد بر هر مغرب سبب است و حزن فناء
 و بلیت دنیا را اینست و خیر و زودگذر و نظر او آنگاه در دست و کینه بودن او در نظر فناء
 مثل بودن لش و مردار است در لطف نگاه و البته باعث زوال حسد خواهد بود و اما امر
 افزود بر غنوه در نظر او پس حسد در دنیا و در سرکش و غضب در او برود و او کاس و معوض
 نه نفقت و درند سوم و پنجم است و اوها عداوت چون باعث بر حین حرکات
 عدم طلوع برف در دنیا و منافع کمال است غیر با عدم توطین نفس است برود این تا
 افزود در عالم بقا و در هرگاه این حالت حاصل باشد این طلوع و توطین موجود خواهد بود
 و ضعیف حرکات است در هر خواهد بود از جنس حجاب لغز و آهین هر نفس نیز خواهد بود
 زیرا که اگر در هر حال و در خلق از دنیا و زفاف و بیویه و عدم دنیا و او با جدی
 بنا شد و طلوع بر غنوه است امر جانش سابقین و تقرب احوال این و عدم تقا زفاف
 از این صحت و متاع و عمارت و ضایع و غیره در دست اهدا شده باشد و نظر در کند
 و نظر در عود و احوال خود کند از سعادت و سعادت نماز از آن عالم فانی عالم
 بقا البته خلعت زیمیه در هر روز و این خواهد بود زیرا که با حالت زوال محبت
 دنیا از دل و محبت خدا و ترک ماسوی و توجبه بدرگاه اقدست و ملامت
 اختیار از مملکت و اینها کبار و التفات بعالم تقا قدس و عدل دیگر جمع است
 در نظر او ضایع و ملامت خواهد بود و او را متعلق توجبه بغیر آنچه مناسط طرب
 و تقدس شود نخواهد بود و از حصول و زوال غیر مناسط طرب و تقدس
 تفاوت در و نخواهد بود و چون محبت دنیا نیست و جمع متفاجرت
 ترک و زوال او نیست و جمع محسن وارد شده که حسرت آند دنیا در کل خطیبه
 و عدالت زوال این محبت و حصول این حالت حجه امر است اول عدم
 سبالت مستبذات از اکل و شرب و لباس و غیره و غرض ازین امر حفظ
 بدن و اندوخته روزی که درین دنیا است تا بتحصیل سایر آفرین تواند

بر خفت و بدن را قوت و صحت باشد تا کار از او آید در هر چه بخت صحت است قوت
 بدن مبدی از غذا را بس و غیره باو کف کند در زمین تن سیرت و تن آری که وجود ما
 و مردم فریب لباس نباشد در آن که چون حفات دنیا و با قدری دنیا بخاری
 اد و فناء او در نظرش ظاهر شده و قدر وقوع دنیا و اهل دنیا در نظرش مانده
 جاه و در بند تحصیل او نخواهد بود و وضع در نیت در نظر او یک لخواهد بود و خط
 عنت و عتبار نخواهد کرد در طاعات و عبادت و او امر و نواهی عتوت رو
 و ریا و باس جاه و عتبار نخواهد داشت و بیخ شریعت غرابت است پرفضا و محصل
 رضا و ضد ایله خطه عرض و بیوز از جاه و توهم خلق و جلب قیام ایشان و سایر
 مباح و غیره عمل کرده در بنویس عمل خواهد کرد و از ملامت ملامت کند گمان
 نخواهد اندیشید و از امری که سب عنت نزد خدا و عنت نزد خلق باشد
 پروا نخواهد داشت ستم صمیم طلب و صمیم است و خند و خلق مملکت
 و بقدر ضرورت امرش میکند و موثرا قبل ان توفوا را منظور داشته محصل
 سعادت مصححان سفر او را مسکنند و مصححان غیر رفیق سفر خدا ان
 التفات ندارد مگر بقدر ضرورت و لهذا عدالت و انزوا شعار او میشود
 حیایم آنکه شعار او شعار فقر و صلیت و در جمیع امور متابعت
 شیخ و تاسر بر بول خدا داشته بهی صلویت همه علم هم میکند و با بجهت را
 ز میم تبر او با خند و حسنه آریه و محبت است و او خند و بخیل و حرص و کبر
 و نخوت و حرکت و بی شرم و طلاقت و هم و حسوسا و در دست و قیامت کلم
 آزاری موصوف است و در بند خود فرزند و خود نماید نیت تخم آنکه
 صعب کار خود را کند آنکه شسته زیاده از آنچه خود را در عرضه روزی
 در او داد و صادر نمیشود و مانع معطلی خدا را نمیداند و متوجه بدگاه است
 اوست و اگر امری عقده رود به از کسر عتبار بخش هم نمیزناند و تقصیر را

بدم

بدم قابلیت و استعداد خود نسبت میدهد نه با قدری و اناح و ابلح او بدگاه
 اقدت است در قضاء صحیح اللهم تقض حوائجنا من عندک و در نحوضا الما
 من خلقک و قد تم بده الاخراج فی سیده لوم کجبه
 فی عشر الاخر من بره سوال المکرم سید سعید تقی
 و ما تم لودا لادف من العجوة البهوتی

کتبه
 سید سعید تقی

المصطفوی سید سعید تقی
 اللهم اغفر له
 والديه و طبع الخیر
 و المیزان محمد
 امام حسن
 آینه
 م

